

LÅNGÅSA

Barkeryds socken

Barkeryds Hembygdsförening
Arkiv och Forskning 2019-20.

Bilden på framsidan är från en oljemålning på Wirfelts gård av Mauritsius Heine.

Fotot nedan visar platsen, där säteri-ladugården en gång låg. I bakgrunden syns Carlssons boningshus, som är byggt på grunden av det gamla säteriets mangårdsbyggnad.

Innehåll:

	sid:
Byvandringen	3 Arkiv- o forskningskommittén
Långåsa i äldre tider, Säteriet	4 Barbro Envall
Skifteskarta	7 BarbroEnvall / Pia Axelsson
Wirfelts gård	8 Anders Wirfelt
Långåsa skola	13 Thomas Dalkvist
Skolminnen	15 Barbro Envall
Fia i Långåsa	17 Barbro Envall / Inger o Ingvar Wirfelt
Kristina och hennes döttrar	19 Barbro Envall
Långåsa 2;4 Carlssons gård	20 Barbro Envall/Pia Axelsson
2 Tidningsartiklar	23 Smålands Dagblad
Sky(ö)tthemmet	27 Barbro Envall
Torpet Skabo	30 Barbro Envall
Backstygan Brostugan	32 Pia Axelsson
HT 54 Husartorpet	36 Pia Axelsson
Händelser från Långåsa Kulle	39 Thomas Dalkvist
Långåsa Ungdomsgård	40 Barbro Envall
Högåsa	42 Barbro Envall
Långåsa småskola,	43 Barbro Envall
Småskollärrarinnan	46 Barbro Envall
Minnesord	48 Barkeryds BHF / Samuel Palmblad
Minnesord	49 Josef Rydén

Källförteckning

Kyrkoarkiv
Arkiv Digital
Wikipedia
Hembygdsför. arkiv
Intervjuer bybor
Historiska kartor
Tidningsartiklar
Jordeböcker
Foto privata, från tidningar o glasplåtar
(Wiklunds Ateljé)
Boken - Barkeryds Folkskolor 100 år
Fovelins beskrivning av Barkeryds sn. 1785

Denna skrift är sammanställd av Pia Axelsson och Barbro Envall 2019-2020

Byvandring i Långåsa Nationaldagen 6 juni 2019

I strålände sol samlades cirka 80 hembygdsintresserade personer i Långåsa på Wirfelt's la-dugårdsplan till byvandring och för att lyssna till berättelser om byn Långåsa genom tider-na.

Det var Barkeryds Hembygdsförening, som hade bjudit in till byvandring. Barbro Envall hade planerat dagen.

Berättare var byborna Anders Wirfelt och Alf Carlsson samt arkivkommittén med Pia Ax-elsson, Thomas Dalkvist och Barbro Envall.

Hembygdsföreningens styrelse stod för kaffeservering med hembakat.

Vandringsprogrammet.

Kl. 10.30 Välkomsthälsning: Hembygdsför-eningens ordf. *Lars-Erik Svärd*

Kl.10.35 Äldre tiders Långåsa: *Barbro*

10.55 Min släktgård: *Anders*

11.10 Promenad till Långåsa skola.

11.15 Långåsa skola och skolminnen: *Thomas och Barbro.*

Besöka skolsal Fam. Nyander inbjuder besökarna att titta in.

11.45 Promenad till gamla bykärnan. Karta och ruinrester visas: *Alf och Barbro*

12.00 Min släktgård: *Alf*

12.15 Torpet Brostugan (Laggens): *Pia*

12.30 Promenad till Långåsa Ungdomsgård och fika.

Husartorpet: *Pia*

Långåsa Kulle: *Thomas*

Hembygdsföreningens ordf. Lars-Erik Svärd fram-förde deltagarnas varma tack för en fin vandring med mycken information om byn Långåsa.

Därefter fanns det möjlighet att gå in i Ungdoms-gårdens stuga, där Barbro guidade.

*Här berättas det om "Laggens", som bodde i Brostugan.
Foto 2019.*

Långåsa i äldre tider

Det gamla säteriet

Långåsa har troligen en gång i tiden tillhört kyrkan och blivit konfiskerad av staten på 1500-talet av Gustav Vasa och blev då på så sätt avlöningsställe för högre militärer.

Långåsa nämns i skrift första gången 1542 enligt ortnamnsforskaren Jan Agertz. Gården benämns då Longåss. Inte förrän år 1761 ser vi nuvarande stavningen Långåsa. Gården Långåsa säteribyggnad, bondehus och ladugård låg längs kyrkvägen till Barkeryds kyrka från Lunnestorp-Törsbo på 1500-talet och framåt, där nu Alf Carlssons mangårdsbyggnad ligger. Den gamla ladugården låg på andra sidan vägen.

1635 pantsattes Långåsa som boställe till kaptenen Jöran Nilsson Falk.

Vem var då denne Jöran Nilsson Falk?

Jöran Nilsson Falk föddes år 1600 på Stensnäs i Ryssby socken i Kronobergs län. Hans far Nils Bosson var fogde (förvaltare) åt Gyllengrips, som vistades i landsflykt. Fadern var också en tid befallningsman på Jönköpings slott.

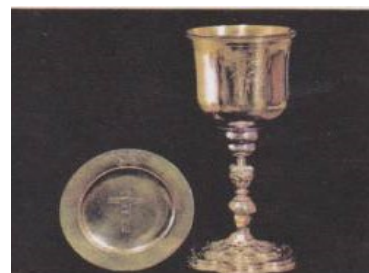
Jöran Nilsson valde den militära banan. Han fick då namnet Falk. Han blev fänrik vid Jönköpings regemente 24 år gammal och

löjtnant 3 år senare. Han deltog i 30-åriga kriget med kung Gustaf II Adolf i bl.a. slaget vid Starlsund 1628. Till sist erhöll han kaptens grad. För sina militära meriter blev han adlad 1646 till Gyllenfalk av drottning Kristina. Han erhöll då också 3 gårdar bl.a. Långåsa i Barkeryds socken, där han haft sitt uppehälle samt Fagerhult i Marbäcks socken. Han fick dessutom en gård kallad Hästhagen i Kronobergs län. Gyllenfalk blev även Stadsmajor i Halmstad.

2 år senare 1648 fick gården Långåsa s.k. sätesfrihet och fick kallas säteri.

Jöran Nilsson Gyllenfalk fick också rätt att uppbära räntorna (skatten) från gårdarna Rödja, Kulebo och Mällebo. (Källa Jordeböcker G11:a a volym 6 år 1645 och 1665). Enligt frälsegods i Sverige köpte Gyllenfalk ytterligare räntor i socknen.

Gyllenfalks första äktenskap ingicks med Ingegerd Stråle. Paret gav tillsammans med Brodd i Boarp 1650 en nattvardskalk och även en patén i guldförgyllt silver till Barkeryds kyrka. Dessa nattvardskärl brukas än idag.

Nattvardssilvret

Kalk i förgyllt silver från 1650. Inskrift: "O GUDS LAMB SOM BORTTAGER WARLENES SYNDER". På foten står: JÖRAN - GYLDDEN - FALK - INGERD - STRÅLE - HAVER - LÅTIT - GIÖRA - DHENE - KALK - BRODD - SVENONIS - KIERSTIN - NILS - DOTER - GIFVET - 2½ DOKET - ANNO - 1650 - DEN - 16 MANS. Materialet till kalken skänktes av major Gyllenfalk i Långåsa och herr Brodd i Boarp. Kalken omgjuten 1771. Patén i förgyllt silver från 1650. I mitten finns ett kors med bokstäverna INRI samt på brädden bokstäverna IGFIS.

Andra hustrun hette Carin Kagg och tredje Elisabeth Rosenbielke.

Sina sista år bodde Gyllenfalk på sin gård Fagerhult i Marbäckes socken. Jöran Nilsson Gyllenfalk avled i Fagerhult 1675. Han begravdes i Marbäckes kyrka och hans begravningsvapen sattes upp där. Han dog barnlös och därmed blev ätten Gyllenfalk utdöd.

1680 övertogs Långåsa av Bengt Kagg med hustru Brita Maria Ribbing. De var släkt med Gyllenfalks 2:a hustru Carin Kagg och med hans 3:e hustru Elisabeth Rosenbielkes mor Carin Ribbing i Ribbingsnäs. Kagg är en urgammal frälsesläkt, som adlades 1625.

*Adelsätten Kagg
nr 68.*

Bengt Kagg var född i Älvsborgs län i Floda socken. Han började sin yrkesbana som page hos hertig Adolf af Östergötland. Han blev sedan kapten vid Upplands regemente och därefter överstelöjtnant. I äktenskapet med Brita Maria Ribbing från Ribbingsnäs föddes 2 döttrar Agneta och Märta. Bengt Kagg dog endast 45 år gammal 1685. Han begravdes i Barkeryds gamla kyrka, där begravningsvapnet också sattes upp. Idag finns detta i den nya kyrkan i Barkeryd.

Dottern Märta gifte sig med en Hercules Ulrik Alexander. De bodde på gamla Långåsa säteri.

1785 skriver Barkeryds kyrkoherde Johan Fovelin i sin beskrivning över socknen.

Långåsa är 1 helt Säteri Rusthåll, ett gammalt säteri, som rustar med hel mundering vid Smålands Cavalleri Lifcompanie. Långåsa ligger 1½ fjärdings väg från kyrkan. Långåsa har en åbyggning av en gammal sätesbyggning och för övrigt bondehus i såväl man- som ladugård. Långåsa har ett dagsverkstorp (Skytthemmet) och ett ryttartorp.

Åkern har god mylla, men något alvsur och med 24 tunnors utsäde. Ängen är mager hårdvall. Betet är gott. Gården föder 42 kreatur. Skogen är svag. Det finns fiske i en sjö (Törsbosjön). I övrigt är det inga fler lägenheter (stugor el. torp.)

Fovelin skriver vidare om vem som bott i Långåsa:

Major Gyllenfalk, som bodde 1645 med sin hustru Ingierd Stråle.

Överstelöjtnant Bengt Kagg gift med en Ribbing, vars huvudbaner finns i kyrkan.

Baron Hercules

Hovrättsrådet Bering,

Änkefru Cornett

Von Gerten

Sonen Hans von Gerten, som äger Långåsa 1785.

På denna gårds ena gärde är den största höjd i socknen, där man kan se Västergötland.

Gården brukas av 4 bönder.

Samma år står i husförhörslängden 1785 att brukarna är: Anders Jönsson m. H. Lisbeth, Carl Petersson m. H Kerstin, Olof m. H Maria, Anders Svensson m. H Lena samt Jonas m. H. Lena.

Brukaren Carl, som var född 1707 i Göteborg, dog detta år 78 år gammal. Han ersattes av brukaren och mågen Anders Nilsson gift med dottern Greta. 1820 skattköptes Långåsa av dess bönder.

Den förste bonden, som ägde sin gård i Långåsa Säteri och Rusthåll enligt kyrkböckerna, var Peter Svensson f.1771 f.d. kyrkvård i Nässjö gift med Annica Bengtsdotter.

Vid skiftet 1830 ägdes Långåsa av tre bönder Petter Svensson 1/3 mantal, Jöns Göransson 1/3 mantal och Sven Pettersson 1/3 mantal. Gårdens marker delades i 3 delar. Jöns Göransson fick flytta ut och ägde Östra lotten och Petter och Sven (far och son) Västra och Norra lotten. Senare slogs dessa marker samman. Sedan dess har markerna ytterligare bytt ägare och nya ägare trätt till.

Till Långåsa säteri 1/6 mantal kom brukaren Johan Svensson från Lättarp. Året var 1838. Han var broder till den kände SMS Svensson, som emigrerade till Amerika. Året efter kom hans hustru Anna Catharina Johannesdotter från Järnsås. De köpte sedan detta 1/6 mantal och senare ägde de 1/3 mantal. Johan Svensson och Anna Chat. Johannesdotter är Alf Carlssons förfäder.

Vördagen d. 29 Sept. kl. 2 på dagen komma genom auktion oöfverförligen att försäljas 2 af säterirusthållet Långåsa, som är beläget mellan Tersserums och Nässjö jernvägsstationer. I hemmanet födas 3 stycken hästar, 30 bostaps kreatur och 25 får. Tillträdet får ske d. 14 nästa Mars med förrättadt råguttsäde. Köparen får öfvertaga 12,500 rdr hypotekslån samt flera intecknade skulder, om så önskas. Om hemmanets beståfvenhet och öfrige vilkoren tillkännagifves före utropet. Långåsa den 14 September 1866.
Johan Svensson.

Flygfoto över Långåsa 2:4 år 1958. Alf Carlssons gård.

Till Långåsa 2/3 mantal kom 1875 Anders Carlsson f.1832 22/7 i Järnsås med h. Johanna Christina Jonasdtr f.1837 30/7 i Barkeryd. De hade varit arrendatorer i Stockaryd i Järnsås församling hos fröken Ribbing 3/4 mantal. Med följde barnen Carl Johan f.1862 5/10 och dottern Hulda Maria f.1869 8/9 Båda födda i Järnsås.

1892 kom Axel August Gustafsson f.1858 i Nässjö. Han gifte sig med Anders Carlssons dotter Hulda Maria. Sedan dess har Anders Wirfelts släkt ägt och bott på gården. Anders är 5:e generationen.

Flygfoto 1958. Gårdens ägare var då Ingvar Wirfelt.

Långåsa Skifteskarta

Långåsa Skifteskarta gjord 1829 är fastställd vid tinget 1830 i Ingaryd. Långåsa ägdes då av tre bönder och de ägde en 1/3 var. Jöns Gustavsson ägde den östra lotten och fick flytta ut. Peter Svensson och hans son Sven Pettersson ägde västra och mellersta lotten.

Husartorpet ligger i norra delen av byn vid gränsen mot Äng.

Kartbilden visar mellersta lotten.

Kartan visar också att säteribyggnaden delades av två bönder och att den har samma plats som Alf Carlssons mangårdsbyggnad (byggd på 1750-talet). Man kan se flera bondehus och den långa ladugården sen säteriets tid.

Senare har markerna skiftats om flera gånger.

2019 finns det numera två gårdar Carlssons och Wirfelts.

Den nedre bilden: en mer detaljerad bild med ladugårdsbyggnad, säteribyggnad och bondehus markerade med gult.

Wirfelts gård

Jag heter Anders Gusten Ivar Wirfelt. Ivar Wirfelt har jag efter min farfar och Gusten efter min morfar. Andersa´ namnet har jag gemensamt med Anders Karlsson som var den som köpte gården år 1875.

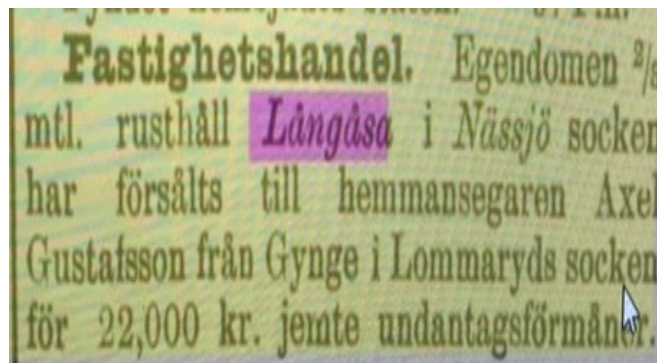
Anders Karlsson var född i Signesbo i Järsnäs socken 1832. Han var arrendator på sin fars gård i Stockaryd, Järsnäs, innan han köpte Långåsa. Att han sökte sig till Barkeryds socken när hans skulle köpa ett ställe kan man tänka berodde på att hans hustru Johanna Kristina var född här. De var vigda i Barkeryd 1861.

Med sig i flytten hade de barnen Carl Johan och Hulda Maria. Carl Johan skulle sedermera flytta tillbaka till Järsnäs medan Hulda var den som skulle föra gården vidare i släkten.

När Anders och Johanna flyttade hit så var gården lika stor som idag, det var 2/3 mantal. Efter skiftet hade mellangården 2:3 delats i två enheter 2:5 och 2:6. 1849 köpte Sven Svensson, dåvarande ägare till 2:2 och 2:6, även 2:5, sedan dess har hemmanen varit oförändrade.

Sven Svensson måste ha varit den som byggde mangårdsbyggnaden då den ska ha uppförts år 1856. Enligt vad som alltid har sagts i släkten så ska huset vara byggt för brännvinspengar, vilket stämmer med att den gamla byns bränneri skulle tillfalla mellangården 2:3 enligt skiftesprotokollet.

Under åren 1862 till 1871 bytte gården ägare inte mindre än tre gånger innan Anders Karlsson köpte den till vår släkt. Det var alltså Hulda som skulle föra den vidare, och på Valborgsmässoafton 1892 stod bröllopet mellan henne och August Axel Gustavsson.

Notis i Smålandsposten 18 mars 1892

Axel Gustavsson var född i Risabo i Nässjö socken 1858. Han blev tidigt föräldralös och fick växa upp hos släktingar i Lommaryds socken. Den omyndige pojken måste ha fått en god förmyndare, för med sig i boet hade han en icke oansenlig summa pengar.

1899, efter flera års huggande av timmer, lät han uppföra ladugårdsbyggnaden. Det är en "Östgötaladugård" ursprungligen hade den ett tredje våningsplan, bestående av en körbana mitt i huset. Man kan anta att Axel stött på denna typ av byggnad om han arbetat på gårdar norr ut från Lommaryd.

Axel Gustavsson. Foto från ca 1920 Wiklunds Atelje, Nässjö.

Mangårdsbyggnaden uppfördes 1856. Foto från 1900-talets början.

Från vänster: Drängarna Carl Petter Pettersson och Oskar i Lunnestorp, f.d. hemmansägaren Anders Karlsson och hans hustru Johanna. Deras dotter Hulda med dotter Ruth och hennes make hemmansägare Axel Gustafsson med dottern Maria, pigorna Hilda Svensson och Sofia (Fia) Karlsson. Längst bak vid dörren banvakt Johan Olsson Ström i Äng.

Axel och Hulda fick två döttrar Maria Kristina och Rut Axelia. Maria gifte sig med Ivar Wirfelt från Vireda by i Lekeryds socken, på så sätt kom namnet Wirfelt till Långåsa. Rut gifte sig med Barkeryds nye kantor och skollärare, Henning Johansson. De tog sig namnet Novik eftersom Henning hade anor vid sjön Noen i Adelövs socken.

Vi antar att även potatiskällaren och svinhuset kommit till under Axels tid som husbonde. Enligt min far Ingvar så var det dock Hulda som var den verkliga bonden på Långåsa. Det var hon som stod för driftsledningen, tillsammans med favoritdrängen Nathanael, medan Axel var mera lagd för att göra affärer.

Så mycket bonde var det dock i Axel Gustavsson så att dagen då han fyllde 50 år, 19/9 1908 så firades det med att han sprängde 50 stenbumlingar på Hästafällerna.

Då hade han och drängarna gjort många och långa dags verkemed att borra sten för hand.

På högtidsdagen så bara laddade man och sköt.

Ingvar i sprängartagen.

Ivar och Maria var alltså min farfar och farmor. Man kan väl säga att det var under deras tid som den nya tiden bröt in på allvar här på gården. Man fick elström, telefon och gummistövlar. Ändå fanns det ett visst mått av självhushållning kvar. När farfar byggde drängkåken 1927 så var det gårdsmejeri och ostlager i ena halvan och bostad för drängarna i den andra.

Bröderna Sven och Ingvar blev fjärde generationen av släkten på gården. Sven, var äldst och borde varit den som tog över efter far sin, men nu var det andra tider och han som hade läshuvud fick försöka leva på det och Ingvar fick bruka gården.

F. v. Drängarna Carl Petter Pettersson och Oskar i Lunnestorp i var sin oxkärra.

Bonden Axel Gustavsson med parhästar och svärfadern Anders Karlsson.

Pigan Fia mjölkar.

Foto 1900-talets början.

För 68 år sedan, 9/6 1951 var det brudgarnar resta framför glasverandan i Långåsa. Då kom Inger Johansson från Hultåkra i Flisby socken hit för att bli Inger W.

Inger Wirfelt körde gärna traktor.

Ovan: Glasverandan dekorerad för Bröllopsfest.

Ungefär samtidigt gjorde den första traktorn sin entré. Två år senare var det min tur.

1963 slutade den siste drängen, även den siste hästen fick gå och Ingvar köpte en andratraktor. På 100 år hade gården gått från att vara i huvudsak självhushållande till att bli ett avsalujordbruk. Produkter till avsalu hade producerats hela tiden men förädlingsgraden hade varit sjunkande. Från brännvin via smör och ost till mjölk och slaktdjur.

1984 flyttade jag hem till Långåsa igen efter tio år ute i världen. Med mig hade jag Gunilla och våra barn Stina och Kalle som då var 4 resp. 1 år. Jag tog över mjölkproduktionen och körde på med den fram till 3 juli 2003, då stannade mjölk bilen för sista gången i Långåsa.

Jorden har varit utarrenderad sedan dess medan jag har tagit hand om skogen. Man kan säga att i dagsläget är gårdens huvudsakliga produkter gräs och rundvirke.

Om det bli någon förändring framöver får vi se när nästa generation tar över. Om allt går som det är tänkt så flyttar generation 6 och 7 in i stora huset den 12 augusti.

**Foto från
1950-talet**

Hos Wirfelts används numera traktorn.

Slätterarbetet krävde betydligt mer styrka än i dag.

Matti, som var krigsbarn hos familjen Wirfelt, drar mjölkkärran.

Wirfelts i Långåsa. Fr vä: Hästarna Olle och Montana. drängen Viggo Lövgren, drängen Jon Andersson från Hiarum, sonen Sven, Ivar Wirfelt , Axel Gustavsson (Ingvar Wirfelts morfar) och hästarna Lisa och Beda. Foto från 1920-talet.

Numera bor generationerna 6 och 7 i det stora bostadshuset på gården. Anders dotter, Stina, flyttade hit med sin familj under sensommaren 2019. Idag odlas det grönsaker i stor mängd på åkern bakom huset. Under skördetid kan man numera köpa närproducerade och ekologiska grönsaker hos Wirfelts i Långåsa.

Långåsa skola

1842 kom den första folkskolestadgan om obligatorisk folkskola i landet. I Barkeryd socken var man sena med att införliva denna stadga. Först 1847 (samma år som Barkeryds kyrka var färdigbyggd) beslutade man sig för att organisera upp det hela.

I början hade man ambulerande verksamhet med 2 månaders undervisning. Man delade upp socknen i olika skolrotar. Dessa rotar kom att ändras vid flera tillfällen, varför jag inte väljer att nämna dessa här. Småskollärarna var Thilda Ek och Carl Mod.

1854 byggdes det första skolhuset och det var i Barkeryd. Så småningom bestämdes att folkskolor även skulle byggas i Spånarp och i Långåsa.

Skolan i Långåsa stod färdig 1877 på sommaren och i och med det fanns det 3 skolhus i socknen.

1894 hade de första småskollärarna slutat och den första folkskollärarinnan anställdes i Långåsa. Hon hette Charlotta Elisabeth Medin och var från Upperud i Älvsborgs län. Småskollärarinnan var Anna Lovisa Johansson från Korsberga.

1897 byggdes skolan om för att inrymma 2 bostadslägenheter, en för lärarinnan på 1:a våningen och en mindre lägenhet lämplig åt vaktmästare på 2:a våningen. För övrigt innehöll skolan lärosal och frukostrum.

Åren gick och skolan omorganiserades ideligen.

Vissa år var det mer barn och vissa år var det mindre.

Ca 1920 flyttades Långåsa småskola till den nybyggda skolan i Högåsa. Främsta orsak torde vara Äng, som vid den tidpunkten hade glasbruksindustri med stora barnkullar.

Lärare i Långåsa:

Charlotta Elisabeth Medin 1897-1902 (död 1903)

Vikarie 1902-1904

Maria Lindberger 1904 - 1930

Olof Einar Jansson 1930 - 1932

John Artur Augustin Johannesson 1933 - 1937

Axel Gerhard Lindkvist 1938 - 1950talet

Ragnar Svenlid fram till 1957

Skolan lades ner 1957 och alla elever fick då börja i den nybyggda skolan i Äng-

Så med andra ord i 80 år var det skolverksamhet i Långåsa skola.

Långåsa skola blev ombyggd ca 1898.

'När vi sitta i vår klass 1899...'

SA HAR trivsamt såg det ut i Långåsa skola i Barkeryd vid sekelskiftet. Det kan Susanna Svensén i Kvis torp berätta, ty hon var själv med på ett hörn. Det är hon som är flickan längst till höger i andra ledet. Lärarinnan hette på den tiden Elisabeth Medin. Och här är namnen på barnen (med reservation för de fel som kan ha smugit sig med). Första raden fr v Erik, Augusta, fröken Elisabeth Medin, Maria, Anna och Sigris. Andra raden fr v August (Ernst), Johan, Amanda, Ester och Susanna Svensén. Tredje raden fr v Ernst Axel, Ester, Johan, fröken Medins syster, Karl och Ellen. Lärarinnan kom från Skara och stannade i Barkeryd livet ut, hon är död sedan många år tillbaka. Om någon har en korrigerig på namnuppgifterna, s kontakta Dagbladets redaktion i Nässjö.

Hastig död. Folkskollärarinnan Elisabeth Medin i Långåsa, Barkeryds socken som en längre tid varit tjeanstledig för sjukdom, afled i tisdags morgon, sittande i sin gungstol. Systemen skulle räcka henne något föremål, då hon plötsligen sänkte den utsträckta handen och föll med hufvudet på sidan. Hon var nära 41 år gammal samt har tjeanstgjort med godt vitsord i 9 år.

Idag är Långåsas gamla skolhus privatbostad till familjen Nyander.

På bilden syns Tomas Dahlkvist som så intressant berättade om skolan förr i tiden.

Foto från byvandringen 2019.

Minnen från Långåsa Folkskola

Långåsa skola v.t. 1949 Från vänster i ringen övre raden: Leif Oskarsson Boarp, Kjell Brorsson Äng, Karl-Erik Hagström Äng, Rune Björkman Äng, Göran Hagström Äng, Lars-Erik Bergström Högåsa, Mats Birgersson Broddarp, Birger Andersson Skogsåkra, Göran Pettersson Äng, Birgitta Svensson Mållebo, Elsie Eskilsson Björnholmen, Ingrid Pettersson Äng, Ing-Britt Pettersson Äng, Ulla-Britt Björkman Rödja, Gunvor Granath Långåsa, Ing-Britt Einarsson Äng, Gunvor Karlsson Äng, Barbro Björkman Rödja, Göran Andersson Äng, Eje Johansson Äng och lärare Ragnar Svenlid.

År 1948 på hösten började jag i 3:e klass i Långåsa. Då undervisades årskurs 3-7 i samma klassrum. Vi var cirka 20 barn. Lärare var Ragnar Svenlid. Åren efter var det årskurserna 3-6, som gick i Långåsa skola.

Skollhuset var på den tiden rödmålat med vita knutar. En veranda med två ingångar prydde framsidan. Dörren till vänster var in till skolan och den till höger var till vaktmästarbostaden. Vaktmästare var Rut Granath. Hon och hennes man Frans hade en dotter Gunvor, som gick i samma klass som jag.

Skolgården var en grusplan inhägnad med ett spjalstaket. På gården fanns en gammaldags vattenpump och ett gårdshus med flera dass. Nyanders, som idag äger och bor i skolan, har målat skollhuset gult men i övrigt har huset fått behålla sin ursprungliga arkitektur.

Skolsalen är något omgjord, men fönster och dörr är kvar på samma plats. I skolsalen fanns, som jag minns, en upphöjning längst fram. Där stod en brun orgel och en sliten kateder med stol. Den svarta tavlan hängde på väggen bakom tillsammans med en världskarta. Där på en hylla fanns också en radio. Skolradioprogrammen var ofta spännande att lyssna till. Så fanns det förstås en hög svart kamin, som det eldades i under kalla dagar.

I salen stod det 4-5 rader med skolbänkar av trä med fast sits och bänkklock, som hade minnen från tidigare elever. Längst bak i rummet stod ett högskåp med undervisningsmateriel och en massa gamla läseböcker, som vi skolbarn fick ta fram och läsa fritt ur, när arbetsuppgifterna var klara. Dessa böcker älskade jag att läsa i.

I det blåmålade smala kapprummet fanns också en stor svart kamin. Där fanns även en vattenbehållare i koppar. Det var alltid trångt i kapprummet. Två smala väggfasta långbänkar med mösshylla ovanför och krorar att hänga ytterkläderna på var placerade längs väggarna. Här satt vi barn varje frukostrast och åt våra medhavda smörgåsar och drack ur en flaska innehållande mjölk eller saft. På skolgården fanns inga lekredskap på min skoltid. Vi barn tog med egna bollar och kulor, som vi använde under rasterna. Att byta bokmärken var vanligt att vi gjorde.

Trots att vi var flera årskurser och många barn fick vi en god undervisning av magistern. Mycket av det som vi lärde handlade om naturen. Vi lärde oss bl.a. namnen på växterna, som fanns runt vår skola. T.om. en hel del experiment fick vi ta del av.

Vissa veckor hade Magistern hjälp av lärarkandidater från Jönköping.

Då fick vi egna arbetsuppgifter på stenciler. Det var omtyckt. Stencilapparat fanns ju inte i Långåsa skola, Det hade verkligen Svenlid behövt, som dagligen undervisade i

4-5 årskurser samtidigt varje skoldag. Trots avsaknaden av moderna läromedel och undervisningsmateriel lyckades han lära eleverna de viktigaste kunskaperna.

Rasterna tillbringade vi inte bara på gården utan ofta i Wirfelts hage, där vi lekte gömme m.m. På vintern fick vi pröva på att åka skidor och skridskor. Skidor åktes i en backe, som låg i kraftledningsgatan på vägen mot Törsbo. Långåsa gölen var platsen för skridskoåkningen. Vi fick skotta bort snön själva innan vi kunde sätta på våra stålskenor under pjäxorna med hjälp av läderremmar.

När skolåret var slut var det högtidlig avslutning i skolsalen med besök av föräldrar och skolstyrelseledamot. Vi skolbarn hade smyckat vår skolsal med blommor på kateder och i bänkar. Alla var vi finkladda.

Läsår 1950-51

Övre raden: Lärarkandidater, eleverna Aino Fridell och Barbro Svensson, och läraren Ragnar Svenlid.

Mellersta raden: Göran Andersson, Ingvar Carlsson, Karl-Gustav Andersson, Mats Birgersson, Stig Klasson, Leif Oskarsson, Henry Kvist, Karl-Erik Hagström, Lars-Erik Elofs-son Gunvor Granath.

Nedersta raden: (sittande) Jan-Olof Kvist, Gun Johnsson, Maj-Britt Andersson, Gunvor Karlsson, Lisette Gustavsson, Ing-Britt Einarsson, Barbro Björkman, Ulla-Britt Björkman och Göran Pettersson.

”Fia i Långåsa”

Sofia Carlsson. Foto taget på Wiklunds Atelje i Nässjö i september 1901.

Inga Sofia föddes i Lönelid i Hultsjö socken 3 oktober 1874. Hennes föräldrar var brukaren Peter Karl Johansson och Karolina Albertina Johannisdotter. Inga Sofia var deras första barn. Hon döptes dagen efter och faddrar var brukaren Peter Svensson och hustru Stina Maja Johannisdotter (troligen moster)

Fadern född 1843 var hälftenbrukare på en gård i Lönelid. Modern var 10 år yngre. Båda var ifrån Hultsjö socken. 1876 fick Sofia en syster, Anna Kristina. Familjen flyttade 1877 till Asa i Kronobergs län, där de arrenderade en gård under Elmefalls Lillegård i 5 år tills de flyttade åter till Hultsjö. I Elmefall föddes systrarna Anna Johanna 1878 och Emma Albertina Elise 1881. Emma dog efter 4 dagar. I Hultsjö bosatte man sig som ägare till 1/32 mantal av Häggatorp Norregård. Nu föddes ytterligare två systrar Ada Maria 1882 och Julia Karolina 1884.

Modern dog i sviterna efter en tvillingfödelse den 4/12 1887. Tvillingarna föddes två dagar innan och fick namnen Johannes Gustav Emanuel och Karl Johan Otto. Sönerna överlevde märkligt nog.

Inga Sofia var nattvardsbarn och läste fram 1889. Hon var då 15 år. Inga Sofia fick säkerligen ta ansvar tidigt för hemmet och småsyskonen i Häggatorp efter moderns död. 1894 var det dags att förtjäna sitt eget levebröd för Inga Sofia. Hon flyttade till Barkeryds socken och tog plats som tjänstepiga hos Karl Johan Svensson i Kulebo under 1 år och sedan i Kynholmen 1 år. Därefter var hon tillbaka hos Karl Johan Svensson i Kulebo, innan hon tog plats i Långåsa hos Axel och Hulda Gustavsson år 1900.

Grav nr 630 på Barkeryds gamla Kyrkogård (allmänna linjen)

Inger och Ingvars berättelser om Fia

Långåsa 2015

Paret Wirfelt har berättat om pigan och tro-tjänarinnan. Ingvar var dotterson till Axel och Hulda Gustavsson och har många minnen av Fia som hon kallades.

Inga Sofia Karlsson föddes 1876 på ett torp i Hultsjö socken. Hon dog 1959. Hon var ett av sex syskon. Under 1890-talet kom hon som lillpiga till "Karl-Johans i Kulebo". År 1900 flyttade hon till Hulda och Axel i Långåsa. Tillsammans med ladugårdskarlen vårdade hon gårdens djur förutom hästarna, som sköttes av kördrängen.

Fia var en stor och kunnig djurvän. Om någon besökare hade en mager och ovårdad häst reagerade Fia. -"Sa dä va nödigt att ha en sån häst? Tvi tvi!" (Detta har Ingvar både sett och hört) Fia fortsatte att tjäna familjen även sedan de flyttat till Högåsa.

I slutet av 1940-talet fick Fia utmärkelse från Patriotiska Sällskapet för lång och trogen tjänst.

Efter Huldans och Axels död kom hon åter till gården i Långåsa till deras dotter Maria och hennes man Ivar Wirfelt och deras söner. På gården i Långåsa stannade sedan Fia till 1956. Hon fick då sitt hem på Barke-ryds Ålderdomshem.

Första söndagen i juli 1959 begravdes tro-tjänarinnan. Vaktmästare David i Lindsdal ställde upp med sina tjänster. Henning Novik var kantor. Bengt Myrgård var präst. Griftetalet utgick från Matteus 25 v.21 "Rätt så, du gode och trogne tjänare! När du var satt över det som ringa är, var du trogen: jag skall sätta dig över mycket. Gå in i din Herres glädje"

Sven och Ingvar Wirfelt, Anders Novik, Alf

Carlsson samt Eskil Björkman och Veimar Larsson bar Fia till sista vilan.

Begravningskaffet serverades i Långåsa. Borden var dekorerade med blåklockor och prästkragar, som plockats i Skytthems äng. Det var en värdig avslutning på ett strävsamt liv. Fia hade tidigt önskat att få vila på gamla kyrkogården, som hon kallade för "klockarns äng". Nya kyrkogården var "Prästens jaale" (gårde)

Kommentarer: Eskil Björkman och Veimar Larsson i Rödja hade båda tjänat drängar i Långåsa under Fias tid där. Jag, dotter till Eskil minns från min barndom följande: Jag gick i skolan i Långåsa. En dag blev jag sänd att gå ett ärende in till Wirfelts på hemvägen. Då säger tant Maria: -"Gå upp och hälsa på Fia och tala om, vems dotter du är. Fia tyckte mycket om din pappa, när han arbetade som dräng här på gården." Jag traskade upp till övervåningen och där satt tant Fia i sin stol. Hon undrade förstås, vem tösen var, som neg för henne. -"Jaså du är Eskila tös" sa tant Fia och nickade. Mitt minne av tant Fia är, att hon såg så sträng och gammal ut, men att hon nog tyckte om besöket.

Barbro Envall f. Björkman.

Kristina Svensson och hennes döttrar

Nedtecknat av Barbro Envall efter samtal med Ingvar Wirfelt i november 2014

På Barkeryds gamla kyrkogård finns en grusgrav, som har en ovanlig inramning av en låg mur. Muren är av natursten och på den finns en oval gravsten med text.

Ingvar har berättat om de tre kvinnorna Svensson som ligger i graven. Det är modern Kristina och hennes döttrar Hulda och Hilda. De hade troligen sina rötter i Ryssby och släkt i Kulebo. Kvinnorna har aldrig bott i Barkeryds socken, men de hade en önskan att ha sin sista vila där. Ingvar var släkt på långt håll med dem på sin mors sida. Det är Hilda Svensson, som han har minne av. Hilda var utbildad folkskollärarinna och arbetade i Eksjö stad. Hon bodde ihop med en kollega, som hette Astrid. Varje år kom dessa två lärarinnor till Långåsa på besök två gånger. Då hade Hilda med sig en burk ananas, minns Ingvar. Hilda var vegetarian.

Varje sommarlov tillbringade hon en del av sin ledighet i Danmark på något pensionat för dylika.

När Ingvar gjorde lumpen i Eksjö, fick han göra besök hos Hilda och Astrid. Han minns att hela deras hem var fyllt av böcker.

År 1951 i slutet av november var det åter dags för besök i Långåsa. Ingvars mor Maria blev mycket undrande, när de två damerna anlände. De var helt svartklädda och såg mycket högtidliga ut. Ingvars mor ställde förstås frågan, vad som hade hänt, eftersom de kom helt svartklädda. Svaret blev, att Kung Gustav hade ju avlidit och därför var de sorgklädda. Ananasburken var förstås med även denna gång som uppskattning, för att de var bjudna på middag hos slakten i Långåsa. 1951 när Ingvar gifte sig med sin Inger fick de en silvertallrik i present. Besöken fortsatte ända tills att Hilda gick bort 1960.

Inskriptionen på stenen lyder:

Kristina Svensson

** 1847 + 1922*

Hulda

**1870 + 1926*

Hilda

**1883 + 1960*

Långåsa 2:4, Carlssons gård.

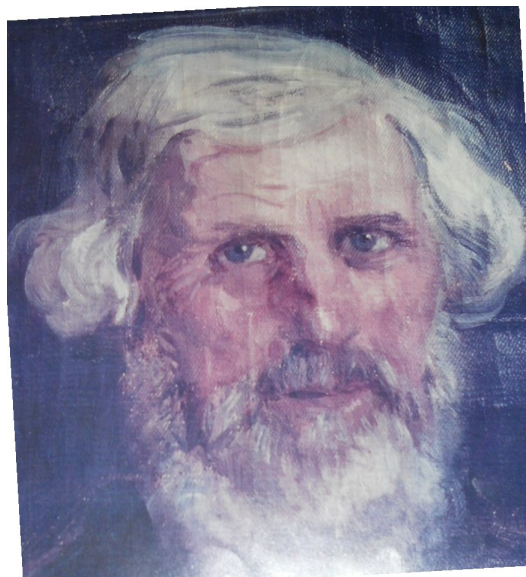
Vad Alf Carlsson berättade om sin anfader Johan Svensson, hans gård och släkt vid byavandringen i Långåsa.

Nertecknat med tillägg av Barbro Envall och Pia Axelsson.

Till Långåsa säteri kom Johan Svensson år 1838 från gården Lättarp. Han var född 1814. Johan brukade (arrenderade) först 1/6 mantal och efter något år ytterligare 1/6. Johan köpte och ägde sedan 1/3 mantal av Långåsa säteri och rusthåll.

Johans hustru Anna Catharina Johannesdotter kom till Långåsa från Järsnäs socken. Johans föräldrar hette Sven Israelsson (1791-1871) och Margareta Andersdotter (1795-1894). De hade varit bönder i Lättarp i Barkeryds socken men bodde nu på undantag på sin gård. En dotter Johanna med make Daniel Svensson hade tagit över gården. Johans mor Margareta var den berömda mattväverskan, som vävde mattor både till Stockholmsutställningen och till kungahuset. Johans äldste broder Sven Magnus Svensson hade rest över till Amerika 1836. Johan och Anna Catharina fick sju barn tillsammans, nämligen Sven August 1840, Johannes 1842, Hedvig 1846, Johan 1848, Johanna Matilda 1850, Johanna Augusta 1851 och Carl Gustaf 1853. Johanna Matilda och Carl dog som spädbarn och Johan 9 år gammal.

Hustrun Anna Margareta avled 1855 endast 38 år gammal. På den här tiden var det en nödvändighet, att så snart sorgeåret gått till ända, söka sig en ny hustru för att över huvudtaget klara vardagen. Det blev den unga Maria Helena Nilsson från Mållebo Södergård född 1833.

Johan Svensson. Berättarens farmors farfar.

Johan blev en betrodd man i socknen. Han valdes till kyrkvård och även till ordförande i sockennämnden.

Johan fick nu ytterligare 8 barn med sin 2:a fru Maria. Det var Anna Catharina 1859, Johanna Christina 1861, Anders Johan 1863, Carl Gustaf 1865, Hanna Matilda 1867, Gustaf Alfred 1869, Helena Eleonora 1871 och Susanna Margareta 1873. Gustaf Alfred dog knappt 1 år gammal.

Äldste sonen Sven August gifte sig 1865 med Johanna Catharina Andersdotter och flyttade till Mållebo Södergård, som nu ägdes av fadern Johan.

Johan hjälpte sin broder Sven Magnus i Amerika med att värva arbetsfolk till broderns ranch i Texas. Brodern Sven Magnus hade blivit rik och stor ranchägare och behövde folk hemifrån, som kunde arbeta. Han lockade ungdomar att komma över, genom att de fick resan över Atlanten betald mot att de arbetade något år åt honom. Johan, sägs det, åkte omkring i socknarna och försökte förmå de yngre att åka till det förlovade landet i väster. Alla tyckte inte om dessa värvningsförsök.

1874 flyttade Johan Svensson med familj till Ingårpsberg i Nässjö. Han skötte och förval- tade herrgården, som brodern Sven Magnus köpt till deras moder Margareta.

Det blev nu sonen Sven August med hustru Johanna Catharina, som brukade Långåsa. De fick barnen Matilda Christina 1866 (Alfs farmor), Anders Johan 1869, Anna Rosalie 1877 och Hedvig Amanda 1880.

Sven August omkom i en olycka.

Ögonblicklig död. Då landt- brukaren Sven August Svensson från Långåsa, Barkeryd, i onsdags skulle resa till ett annat hemtoan i samma socken, skenade hästen, Svensson kastades ur åk- donet, slog hufvudet mot en sten och dog. I hans sällskap befann sig resepredikan- ten, «blinde Olsson», som ej svårare skada- des, än att han på qvällen kunde hålla föredrag. e. J. P.

Notis i Smålandsposten 4/9 1884.

Hustrun stod nu ensam med fyra barn. En ny arrendator kom till gården. Johanna är an- tecknad som inhyse. De äldsta barnen fick ta pig- och drängtjänster. Johanna dog 3 år ef- ter makens olycka.

Johan Svensson var kvar på Ingårpsberg tills modern Margareta avlidit 1894. Han åter-

Att
min innerligt älskade make
f. d. egodelningsrättsledamoten
Johan Svensson,
född i Bästhult den 20 Febr. 1814,
efter några dagars sjukdom (lunginflammation)
i dag kl. 8,30 f. m. stilla afled, djupt sörjd
och saknad af mig, barn, syskon, barnbarn
och barnbarns barn samt talrika anhöriga
och vänner, har jag den smärtsamma pligten
tilkännagifva.
Ingårpsberg, Nässjö den 7 Juni 1894.
Maria Svensson,
född Nilsson.
Joh. 11: 25. Upp. b. 22: 17. 2438

vände då till Långåsa och dog där samma år.

I Jönköpingsposten 8/6 1894 fanns en artikel om dödsfallet. Följande stod att läsa:

”Svensson avled blott efter en kortare tids sjukdom i lunginflammation. Han innehade många viktiga kommunala befattningar och andra förtroendeuppdrag. Vissa tider, kortare eller längre, var han kyrkvärd, kommunalnämndsordförande, landstingsledamot och ledamot i ägoindelningsrätten. Vid byg- gandet av järnbanan mellan Nässjö- Jönköping användes Johan Svensson i många viktiga uppdrag uti järnvägens tjänst. Den avlidne, som var en rättfram och öppenhjärtlig personlighet af den gamla stammen, efterlämnar ett aktadt minne”

På Barkeryds kyrkogård finns en större gravsten på en släktgrav, där Johan Svens- son är begravd. Om Johan står det: *”En ärlig bonde som odlade backar och kärr hvar for- dom växte blott mossa och barr men genom hans möda nu gifver årlig gröda.”*

Här begrav- des även Jo- hans föräld- rar, Sven Israelsson och Margareta Andersdotter. Margareta blev nästan 100 år gam- mal.

Baksidan av gravstenen på föregående sida.

Sven Augusts äldsta dotter Matilda Christina och barnbarn till Johan tjänade piga på Ingarsberg. Där träffade hon sin blivande make rättaren Karl Johan Jonasson f.1849 i torpet Vallebo under Nässjöbyn.

Karl Johan Jonasson med hustru Matilda Kristina Svensdotter.

De gifte sig 1887 och året efter köpte de ett hemman i Danstorp i Solberga socken. Där stannade de till 1896, då de övertog Långåsa. De fick 6 barn, tvillingarna Sven Erik och Johan August 1888, Karl Mattias 1893, Anders Emanuel 1897, Jonas Albert 1899 och Gustav Helmer 1902.

Gustav Helmer Carlsson.

Fotot är en kopia av en glasplåt från Wiklunds Atelje i Nässjö.

Brudparet Gustav och Sigrid Carlsson, 1927.

Det var sonen Gustav (Alfs far) som tillsammans med hustrun Sigrid övertog släktgården.

Alf är alltså 5:e generationen på Långåsa Säteri. Alf äger tillsammans med sin hustru Irene gården, som numera är utarrenderad.

*Alf och Irené Carlsson.
Brudfoto från 1961.*

Boningshuset på Långåsa 2:4 är byggt omkring år 1750 på samma grund, som Långåsa säteris manbyggnad en gång låg på 1600-talet och troligen även tidigare. I ängen mellan gården och skolan kan man ana rester efter minst tre bondehus. Säteriets gamla långa ladugård låg också där, men på andra sidan vägen, som går till Törsbo. Av ladugården finns bara några grundstenar kvar. Alla dessa hus finns utritade på äldre kartor. Dagens ladugård, som ligger längre upp mot Långåsa kulle, är från 1913.

Trafikoffer i Barkeryd för 80 år sedan fick minnessten vid vägen

Avskrift och bilder, efter en artikel i Smålands Dagblad 1965

Låt oss tänka oss den tanken, att en minnessten sattes upp vid våra färdevägar efter varje trafikolycka, som krävt dödsoffer. Det skulle inte bli så särskilt långt emellan dem. Och vid de s.k. dödsfällorna skulle det bli klungor.

Men för 80 år sedan var det en mera sällsynt företeelse, att någon förolyckades på vägarna. En sådan händelse kom länge att gå över allas läppar. Och den kunde bli bringad i eftervärldens erinran genom en minnessten.

Så skedde i Långåsa i Barkeryd, där hemmansägaren August Svensson körde ihjäl sig den sista söndagen i augusti 1884. Hur det gick till berättar hans ättlingar i tredje led. Han skulle skjutsa en av väckelsetidens kolportörer "Blinde Olsson" kallad. Denne hade varit gäst i det svenskska hemmet i Långåsa och skulle denna söndag medverka i ett möte i Esperyds missionshus, som då var rätt nyuppfört. Som färdmedel användes en liten gigg, förspänd med en ännu ej inkörd unghäst. Man hade bara kommit till backen ner mot Äng när det började regna. Då undrade "Blinde Olsson" om han tordes spanna upp sin paraply. Det tyckte August Svensson att hans ystre fåle måste vänja sig vid, men tyvärr blev utgången tragisk. Hästen föll i vildaste sken och stod inte att tygla. Svensson föll ur och slog huvudet så kraftigt i en sten vid vägkanten, att han ljöt en ögonblicklig död. Längre ned mot järnvägen slungades även kolportören ur giggen men undkom med livet.

Familjebild från 1870-talet på hemmansägare August Svensson Långåsa med maka Johanna och de två äldsta barnen, Matilda och Anders Johan. Då fadern förolyckades 1884, bestod familjen av ytterligare två döttrar.

Grannar hugfäste minnet

Olyckan väckte stor förstämning i orten. Den sten, vid vilken August Svensson mötte en bråd död togs tillvara av grannarna, som därav lät forma ett enkelt minnesmärke till erinran om den tragiska händelsen. I fråga om namnet på den förolyckade inskränkte man sig till initialerna men gårdsnamnet Långåsa höggs in i sin helhet. I övrigt uppstår stenen endast ett kors och datering 27 aug. 1884. Vid sin plötsliga bortgång var Aug. Svensson 44 år och efterlämnade maka och fyra minderåriga barn. Hustrun sörjde så djupt att hon gick bort blott tre år senare.

Sonen Anders Johan emigrerade vid 18 års ålder till Texas och antog familjenamnet Engvall. Hans dotter och måg Lilian och Wilmer Peterson från Georgstown i Texas samt dotterson med familj gästade under gångna sommaren fädernebygden och ägnade en stund vid Långåsa-stenen år den hastigt borttryckte föregångarens minne.

August Svenssons yngsta dotter Amanda, född samma år, som fadern gick bort. Hon mötte ett öde liknande sin moders. Hon gifte sig med banvakten Adolf Engquist, som endast 36 år gammal överkördes av tåget vid Kanarp år 1915. Makarna var föräldrar till de i orten välkända bröderna Engquist i Fredriksdal.

Minnesstenen som erinrar om dödsolyckan i Långåsa backe stod ursprungligen intill vägkanten. När vägen häromåret skulle breddas blev den enkla vården kullvräkt och skadad. Men genom Långåsa-ättlingar i bygden blev den restaurerad och flyttad något vid sidan av vägen.

Föregångarna i en mindre riskfylld tid än vår fann anledning att erinra om psalmen ”Jag går mot döden var jag går”. Hur mycket större anledning föreligger då inte att texta den erinringen på jätteskyltar, att låta den lysa i eldskrift utmed nutida färdevägar, där den moderna trafiken bara i vårt eget lilla land skördar tusen liv per år.

Minnesstenen i Långåsa backe över hemmansägaren August Svensson. Stenen mot vilken han slog sitt huvud vid ett dödligt fall under ett skjutsuppdrag, då hans häst föll i sken. Den tragiska händelsen inträffade för i dagarna 80 år sedan. Grannar och vänner lät forma vården och förse den med en hänvisning till psalmens ord: ”Jag går mot döden var jag går.”

Alf i Långåsa brukar Götalands HÖGST BELÄGNA

ÅKERJORD

- Detta är en avskrift av en artikel skriven av John Hallqvist, som publicerades i Smålands Dagblad den 9 augusti 1972.

Alf i Långåsa brukar en gård som är märklig i två avseenden. Den ägdes en gång av en kvinna som blev svensk drottning och den har åkrar som är de högst belägna i Götaland. Huruvida Gunilla Bjelke, som blev Johan III:s gemål, nånsin bodde på Långåsa eller Ribbingsnäs, som hon också ägde, var hennes hemvist, vet man inte, men man anser det dock bevisat att hon var bosatt i Barkeryd, vars kyrka hon gynnade. Och beträffande de högbelägna åkrarna, så växer det alldeles utmärkt där 356 m över havet, där det finns en sammanhängande plåtå på tre tunnland.

En sak till är Långåsa känt för. Det var här Johan bodde, som blev emigrantagent åt bror sin S M Swenson i Texas och på väggen hänger en matta vävd av Johans fru, Margit, som det står om på den bekanta gravstenen i Barkeryd att hennes liv bestod i att väva mattor... Betraktar man mattan förstår man bättre varför hennes vävning kom med på gravstenen. Här handlar det inte om vanliga trasmattor utan verkligt vackra prydnadsmattor.

Alf Carlsson är femte generationen som bebor Långåsa. Dit kom den från Lättarp.

För Alf var det ingen tvekan om vad han skulle bli. Det var självklart för honom att bli bonde. Nu träffar vi honom mellan slätter och höstskörd och får veta att årets höstskörd, riklig i mängd, inte var den allra bästa i kvalitet och att den var dubbelt svårbärgad jämfört med fjolårets. Här ett exempel på de lantmannens skiftningar denne ständigt får vara beredd på. Att arbeta med jorden är alltid spännande. Det ena året är inte det andra likt.

Hembygdsvårdare

Alf brukar 35 tunnland öppen jord och har dessutom kring 150 tunnland skogsmark som ekonomiskt stöd i ryggen. Någon utökning av åkerarealen planerar inte Alf. Han har annat att fylla eventuellt ledig tid med. Sedan några år är han försäkringsombud för Barkeryd och Forserum och det är en normal halvtidstjänst.

Den här veckan talar dock Alf allra helst om hembygdsföreningen och då mest om festen i söndags, då man lockade mer än dubbelt så många människor till hembygdsgården som det är invånare i socknen.

Alf är ordförande i den för 9 år sedan bildade hembygdsföreningen och gläder sig verkligen åt det stora intresset. När föreningen bildades var Barkeryd den enda socknen i det blivande nässjöblocket där man inte hade någon förening som arbetade på att bevara det gamla åt framtiden.

- Vi var ute i sista ögonblicket. Intresset var stort från början och vi har hunnit med mycket under de här åren. Nu önskar vi bara att kunna ge ut en hembygdsbok. Material till den finns. Både unga och äldre sluter upp kring hembygdsarbetet och det är verkligen roligt att var med.

Så här avstressade i finrummet sitter sällan Irene och Alf det var mest för att få med den fina mattan i bakgrunden vi arrangerade det så. Mattan är vävd av släktens första matmor på Långåsa, Margit om vilken det står på gravstenen "Hennes liv bestod i att väva mattor..."

Kommentar: Det var inte Johans fru som vävde mattor, det var hans mor Margareta Israelsson i Lättarp.

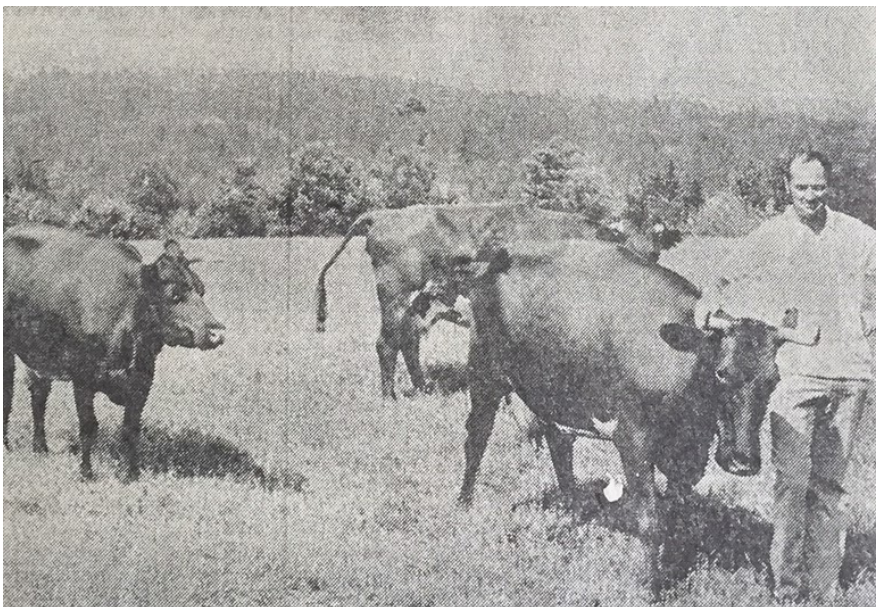
Alf Carlsson är också ordförande i Nässjö Hembygdsråd, samorganisationen för hembygdsföreningarna i Nässjö kommun. Han är tänd på dess stora projekt, ett lantbruksmuseum vid Erikstorp i Barkeryd. Barkeryds föreningen har redan reserverat 10 000 till ändamålet. Nu väntar man på att kommunen skall handla och att AMS kan bidra.

Alf Carlsson tror på familj jordbrukets framtid. Här vid traktorn som ersatt hästen.

Politiker

Alf var tidigt ute som föreningsmänniska. Han blev ordförande i SLU och skötte sedan klubban ett dussin år i centerns lokalavdelning, där han redan vid 42 år är f d ordförande. Medan Forserum var egen kommun satt han både i fullmäktige och kommunalnämnd, nu är han bara suppleant. I stället sköter han ordförandeklubban i skogsägarnas nässjöavdelning.

Från platån på Långåsa kulle, Götalands högst belägna åker, kan Alf se 9 kyrksocknar. Där betar nu mjölkkorna.

Att välja politiskt parti var lika enkelt för Alf som att välja yrke. Han är idag glad över att partichefen Fälldin lyckats så bra och tror på valframgångar för partiet. Det kommunala samgåendet med Nässjö kan han däremot inte uppbringa någon entusiasm för. Än har han inte märkt några fördelar.

Att var jordbrukare i dag är lite lättare än för några år sedan, har Alf märkt. Lönsamheten har blivit lite bättre. Han driver på traditionellt sätt med mjölkproduktion men också en del köttproduktion. Lämpligast för familj jordbrukaren, tycker han. Experternas prognoser om bygdens jordbruk är alltför pessimistiska, tycker han. Om de skulle följas är han själv för liten som jordbrukare.

I sommar finns en häst på gården igen men bara en lånt ponny för sommarbarnens skull. Två syskonbarn till fru Irené plus en annan göteborgsflicka rasar om på gården och ponnyn är deras bästa lekamrat.

Alf Carlsson är en lugn och trygg jordbrukare som lever med i allt som sker i bygden. Av allt han tar del i ligger för närvarande hembygdsarbetet hjärtat närmast, deklarerar han då han tillfrågas. Samtidigt gläder han sig åt det differentierade föreningslivet i bygden. Han räknar upp: scoutkår, föräldraförening till kåren, samhällsförening i Äng, starka frikyrkoförsamlingar, Röda kors kår....

- Man är verkligen föreningsmedveten här, noterar han. Det är bra, människorna kommer närmare varandra på det sättet.

Skytt/Skötthemmet - Långåsa äldsta torp.

Torpet Skötthemmet hade sin ursprungliga plats i Långåsa men flyttades senare till Rödja. by.

I de första kyrkoböckerna för Barkeryds socken, som är från 1680-talet, finner man torparen Bengt Månsson och hans hustru Britta Björnsdotter i Skytthemmet. 1681 dog Britta. Året efter den 23 april gifte Bengt om sig med Gunnil Pehrsson. Paret fick en son i augusti samma år. Han döptes till Per Bengtsson. Två år senare föddes sonen Johan.

Troligen låg Skytthemmet i den s.k. Skytthemmensängen vid denna tid. En ruinhög överväxt av humle minner om detta. Likaså finns Skytthemmets stuga utritad i ängen på en äldre karta nära rågångsgränsen mellan Långåsa och Rödja.

I socknens första husförhörsbok 1771-77 lever änkan Sigri på torpet tillsammans med en dotter och hennes familj. Änkans man Bengt Pehrsson hade avlidit i bröstsjuka 1771 72 år gammal. Sigri flyttade till Alarp 1774 och dotterns familj flyttade till Forserum två år senare.

Ny torpare blev Arvid Torstensson född 1773 i Muntarp i Solberga. Han flyttade in från Flisby. Han var änkeman och hade flera barn, men bara sonen Anders född 1753 var med till Skytthemmet. Arvid gifte om sig 1779 med ryttare Dahlgrens dotter i Törsbo Catharina Andersdotter född 1748 (15 år yngre). Paret fick en dotter Annika 1780. Sonen Anders gifte sig med en kvinna, som var nästan lika gammal som hans far. Hon hette Cajsa Pehrsson och var 17 år äldre än Anders. Cajsa var ladugårdspiga s.k. de ja i Långåsa säteri. Dessa personer var kvar i Skytthemmet till 1783, då Arvidssons familj flyttade till Gransäng och Anders och Cajsa till Alarp.

Därefter finner man torparen Pehr med hustru Maria och döttrarna Britta och Lena i Skytthemmet. De var kvar till 1788. De flyttade då till Svarttorp.

Mellan åren 1787-1795 hette torparen Israel. Han kom från Ljungarum med sin hustru Karin och son Jonas. Karin dog efter ett par år. Pigan Maria från Malmbäck flyttade in, men år 1795 tog hon troligen ny tjänst i Linköping. Israel och sonen flyttade till Alarp.

Nu var det torparen Anders Nilssons tur att ta hand om Skytthemmet. Han var gift med Maja och hade två söner. Hur länge Anders och Maja stannade på torpet är oklart, men de fick 3 barn till i Skytthemmet.

I början på 1800-talet är det möjligt, att det fanns ytterligare en stuga i Skytthemmet. Där levde en änka Lisa och hennes dotter dejan Liskan, som hade två barn. De kan också vara inhyses. Änkan Lisa f. 1729 var sängliggande, blind och fattighjon.

1809-1810 var avskedade sergeanten Sven f.1764 boende här med sin dotter Anna f.1800.

1812 fanns torparen Sven Gabrielsson och hans sjukliga hustru Britta samt barnen Kerstin och Gabriel i Skytthemmet. Troligen levde de en längre tid på torpet. Gabrielsson blev sjuklig av lungsot och hustrun var vanför, lomhörd och enögd. Under en tid brukades då torpet av gården.

Någon gång under 1800-talet flyttades troligen platsen för Skytthemmet. Det sägs i folkmun att torpet brann ner och att ett nytt byggdes upp av virke från en uthusbyggnad på gården. Den nya platsen är idag utmärkt med en skylt och ligger närmare bykärnan.

I husförhörslängden för Skytthemmet 1830-36 finns antecknat en statorpare Lars Nilsson f.1771 i Lekeryd. Hans hustru var Britta Svendsdotter f.1778 i Nässjö. De kom närmast från Forserum. Lars betecknades som utfattig. År 1851 dog Lars och hustrun skrevs som änka.

Hon fick fattighjälp och bodde kvar på torpet som inhyses hos nye torparen. Britta dog 1857.

Torpare då var Magnus Andersson f.1812 i Svartorp och Anna Pehrsson f.1813 i Bankeryd. Paret kom från Forserum till Långåsa. De hade en fosterdotter Maria Charlotta Ekengren. Hon var barnhusbarn från Stockholm. Magnus och Anna var kvar på torpet till och med 1864.

Sedan tycks Skytthemmet enbart blivit en backstuga. Där bodde nu inhyses makarna Gustaf Svensson och Mathilda Christina Jonasdatter och deras tre barn Carl Oskar f.1861, Frida Christina f.1867 och död samma år samt Jonas August f.1868. Familjen emigrerade till Amerika den 20/5 1869.

Nya inhyses i backstugan blev Anders Johan Johannisson f.1842 med hustrun Anna Lena Munter f.1843 och deras söner Johan och Gustaf. De kom från Gransbo i Mållebo och flyttade efter 4 år till Törsbo. Inhyses i backstugan är också änkan Ulrica Magnisdatter f.1820 i Marbäck.

Efter Johannisson flyttade Carl Ekelund in 1871. Han gifte sig året efter med Stina Nilsson. De är inhyses i backstugan tillsammans med Jonas Svensson och hans Anna till en början. Jonas och Anna flyttade ganska snart till Hallhult som inhyses hos soldaten Strid.

Eklund med hustru flyttade 1874 till Lättarp.

Sista boende enligt kyrkoböckerna i Skytthemmet under Långåsa var torparen Nils Johan Andersson f.1842 i Malmbäck. Han kom till torpet som f.d. tjänsteträng på gården. Hans maka var Charlotta Björk f.1846 i Sandsjö. Hon hade varit piga på gården. Paret hade gift sig 1874 och bosatte sig då på torpet. Charlotta födde tre barn, sönerna Carl Gustaf, och Anders Johan samt dottern Frida Sofia. Änkan Ulrika bodde kvar som inhyse.

År 1879 stod stugan i Skytthemmet tom. Nils och Charlotta med barn hade flyttat till Nässjö. Inhyseänkan Ulrika fanns inte heller kvar på torpet. Hon hade utvandrat till Amerika.

Stugan plockades ner och såldes 1880 till skomakare Johan August Dorff i Moss hemmet i grannbyn Rödja och blev skomakarverkstad. Stugan står kvar där än idag och används nu som fritidsstuga.

Där torpet/ backstugan Skytthemmet låg är en skylt uppsatt. Där finns tydliga grundstenar och trädgårdsväxter såsom syren, jersmin, humle och krusbär finns ännu kvar. I Skytthemsängen kan man hitta en ruinhög övervuxen av humle.

Skytthemmet har även stavats Skötthemmet under årens lopp.

Torpet nämns redan 1688 i kyrkböckerna.

I över 200 år vet vi att det hade sin plats, där skylten nu står.

Joel Andersson Dorff, uppvuxen på Moss hemmet i Rödja. Mellan 1920-22 tjänade han dräng hos hemmansägare Gustavsson (nuvarande Wirfelts)

Torpet Skabo under Långåsa.

Torpet Skabo kom till i början av 1800-talet. Den förste statorparen, som bodde på torpet var Gustaf Petersson f.1790 och hans hustru Catarina Andersdr f.1789. De hade sonen Peter Gustaf f.1814. Familjen kom från Forserum troligen 1814. Sonen dog 1816, 2 år gammal. Paret flyttade därefter från torpet till Malmbäck.

Backstuguhjonet f.d. soldaten Anders Nilsson Kjäll kom till Skabo antagligen som inhyse med sin familj från Gölen under Alarp omkring 1815. Hustrun hette Gustafa Petersdr och var Kjälls andra hustru. Hon hade samma år fött en dotter i Gölen. I Skabo föddes en son Anders Johan 1817. Kjäll hade även en son Nils från sitt första äktenskap. Familjen flyttade så småningom till Fåglarp.

Ny statorpare enligt husförhörslängden blev Jöns Svensson f.1786 med hustru Catrina Svensdr f.1781. De hade 2 döttrar. Om Jöns Svensson berättas det, att han gick till Kungsbro marknad i Hauvrida socken. Året var 1823. Vad han skulle göra där, vet man inte. Kanske för att avyttra något som han hade tillverkat. Han var sjuklig, fattig och hade lite kläder på sig. Vädret var kyligt på

Här på vägen mot Mållebo sattes 2009 denna skylt upp som visar var bostället en gång legat.

marknadsdagen och på natten, då han var på hemväg. Jöns hittades död vid vägkanten på morgonen den 31:e oktober.

Dödsrunan efter torparen Jöns Svensson 1824. i Barkeryd dödbok, 1810-43, s. 299 o 300. Med avskrift av tingsprotokoll.

2 18 Janu. Jöns Svensson ifrån Torpet, Skabo under Långåsa, gift man, Torpare, fattig, död d. 31 Oct. 1823, vid hemnesan från Kungsbro marknad förmodligen af förkylning 38 år gammal.
Begrofs af Comminister Almström.
Mannen var sjuklig, fattig, hade litet kläder på sig, vädret var ganska kallt och svart om marknadsdagen och natten, om morgonen fanns han död utmed vägen, litet rit om marknads-Platzen o Dafter upogaf detta förfallande inför

1824.
Inför Konungens Befehlingshafvanden som öfverlämnade detta mål till undersökning vid Norra Debo Herads Winter-Ting seti-Hullarp, hvars Utslag, d. 10 Junii. 1824 lyder så:- Herads Rätten har oföresvägat hoat Ransfokningen inhållen och finner af Herr Doctor Wulfs attestatum samt i öfrigt förekomit, at Jöns Svensson hvarken af yttre våldsanhet eller af eget förvållande, utan genom tillfällig sjukdom nytt död, hvar för något hinder icke möter at Jöns Svenssons döda kropp må på vanligt ärligt sätt begrafvas o Utlypna på Herads Rätterns vagnar - G. G. Holm o till alla fins i Ratsoral Brevidet o

Änkan Catrina och hennes döttrar fick nu flytta till en backstuga någonstans i Långåsa och sedan till grannbyn Mållebo.

Nu var det torparen Jonas Jonasson och Maria Andersdotter, som fick ta hand om Skabo-torpet Deras dotter hette Lovisa f.1827.

1832 hette torparen Hans Jonasson f.1783. Han kom från Törsbo, där han varit brukare. Hans hustru Märta Johansdr f.1871 var sjuklig, vanför och oskicklig till arbete. 8 år senare dog Märta. Året efter gifte sig Hans med Maria Petersdr f.1789 från Isåsa i Näs-sjö socken.

Torparen Hans dog 1846. I bouppteckningen, som upprättades 17 augusti, vet vi, att det årliga arrendet för Skabo var 20 kronor. Torpet höll 1 ko, 4 får, 1 gris och 1 höns. Inventarier uppgick till ett värde av 218 kronor. Efter skulder för arrende samt kostnad för begravning och bouppteckning blev boets totala värde cirka 185 kronor.

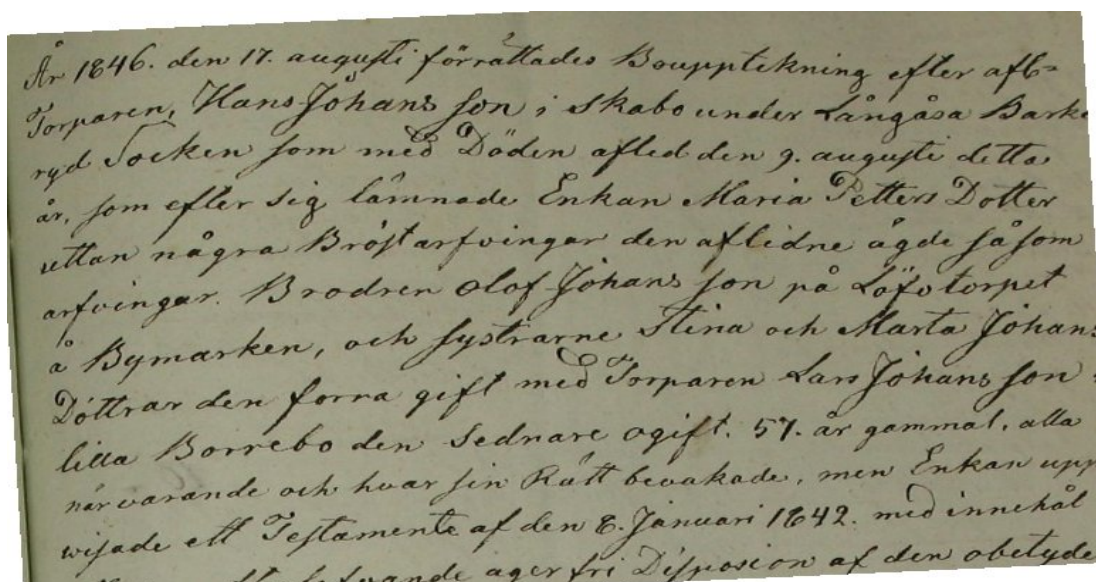
Många inhyses fanns, som avlöste varandra under denna tid på torpet bl. a. Johannes Anderson och hans hustru Anna Stina Jonsdr med sina 5 barn. Om denne Johannes står det, att han var straffad för försummelse av kompaniets (oläsligt) under mötet.

3 år efter torparen Hans död flyttade hans änka Maria till Forserum.

På torpet fanns också en tjänstepiga. Hon hade samma namn som Hans första hustru Märta Johansdotter men var något yngre. Hon bodde sedan ensam kvar som inhyse i Skabo, som nu betecknades som backstuga. Pigan Märta var fattighjon och orkeslös. I längden för år 1855-60 står det, att hon vistas i Öggestorp. Stugan i Skabo stod nu tom.

1860 blev stugan en tillfällig banvaktstuga åt banvakten Jacob Forte med familj. Järnvägen Nässjö- Falköping var under byggnation och banvaktstugan i Äng var tydligen inte klar. I nästa längd 1866 har banvakt Forte flyttat till ny banvaktstuga nere i Äng och backstugan Skabo är inte längre omnämnd i Barkeryds sockens husförhörslängder.

2009 satte hembygdsföreningen upp en skylt på platsen där stugan Skabo låg invid vägen mot Mållebo på Långåsa marker.

År 1846. den 17. augusti förrättades Bouppteckning efter af-torparen, Hans Johans son i Skabo under Långåsa Barkeryds Socken som med Döden afled den 9. augusti detta år, som efter sig lämnade Enkan Maria Petters Dotter uttan några Bröstarfvingar den afledne ägde få som arfvingar. Brodern Olof Johans son på Löfs-torpet i Bymarken, och systern Stina och Marta Johans Döttrar den forra gift med Torparen Lars Johans son i lilla Borrebo den sednare ogift. 57. år gammal, alla närvarande och hvar sin rätt bevakade, men Enkan upprättade ett Testamente af den 8. Januari 1842. med innehåll att hon behöfde ager fri Disposition af den obetydliga

Bouppteckningen efter Hans Johansson.

Tveta Härad FII:33 år 1846.

Brostugan en backstuga under Långåsa.

Backstugan har även kallats för "Laggens" efter personen, som levde där.

Troligen uppfördes den enkla stugan ca 1850. Den förste inneboende var 33-årig Johannes Andersson med familj. Familjen hade tidigare varit inhysta i Alarp, Mållebo och senast i torpet Skabo här i byn. Johannes var född i Erikstorp och hustrun Anna Stina Jönsdotter var kommen ifrån Haddarp under Ribbingsnäs. När de inflyttade till Brostugan hade de sex barn att försörja. I stugan rådde stor fattigdom. Familjen hade det knapert redan från början. Det vet vi eftersom Johannes under familjens vistelse i Mållebo blev straffad, för att han försålt proviant, som han stulit, när det var kompanimöte. Efter ett par år i Brostugan händer det igen att Johannes döms för första resan stöld och samtidigt ställs båda makarna inför kyrkorådet för sitt ogudaktiga leverne och för sin brännvinsförsäljning. Som inte det räckte, så slog rödsoten hårt mot familjen. I oktober 1854 dog tre av barnen under tre dagar.

Johannes och Anna Stina var båda i sextioårsåldern, när äldste sonen Anders Johan med familj flyttade in i stugan. Anders Johan var halt och klen och hade ett dåligt uppträdande sedan ungdomen och var lika utfattig som sina föräldrar. Hans familj bestod av

makan Anna Lena Munter ifrån Malmbäck och parets sex barn. I ett protokoll från kommunalnämndens sammanträde daterat 30/3 1879 står att läsa: *"Anders Johan Johansson från Törsbo ägor anhöll om hjälp av orsak att han blivit uppsagt att flytta från sin bostad i vår, och nu är utan densamma. Men hans far Johannes Andersson i Brostugan har lovat honom flytta dit om han erhöll lite hjälp till tak på sin stuga."* Detta beviljades med 15 kr. Så kom det sig att Anders Johan åter igen hamnade i Långåsa by. Genom protokoll från kommunalnämnden får vi veta, att Anders Johan redan efter knappt ett år behövde ett ansvarsbetyg, eftersom han själv ska flytta till Träslända i Nässjö socken. Han blev ombedd, ifall han skulle behöva fattigunderstöd, att vända sig till Barkeryd. Ett antagande är, att han där lärde sig konsten att lagga kärl.

Därefter kom Anders Johan att kallas för "Laggen" och Brostugan benämns sedan för "Laggens". Hans familj var i ständigt behov av extra understöd i form av fattigsäd och skolhjälp till barnen. Kommunalnämnden började så småningom efter 10 generösa år att ställa villkor för sina understöd. I juni 1886 tilldelades familjen Lagg 5 kannor råg med villkor, att han ska göra av med sin häst. Fem år senare kan vi läsa i protokoll, att Laggs hustru på Långåsa ägor hade under

tiden anhängit om understöd för att hålla sina barn i skolan. ”Kunde ej beviljas av det skäl att enär de ej efter flera tillsägelser ej förmås göra sig av med gamla utmagrade hästskatur, som de ovillkorligen vill hava för att idka bytshandel med s.k. tattare vilka de för den skull ofta hyser till obehag och förargelse för grannarna och till skandal för hela samhället, vilket förhållande ej blott är en plåga för dem och deras barn, som därigenom blir illa uppfostrade till oredlighet och ett uselt levnadssätt, utan för de arma kreatur som de ej varken kan tillräckligt föda eller husberga är djurplågeri i högsta grad. Understöd endast i det fall de bättrar sig. Familjen får dock fattigsäd.”

Stugan var nog inte i bästa skick. Det visade sig, att barnen, som nu befann sig i tonåren, hade dragit på sig sjukdomar. Fattigvårdsnämnden fick betala för deras mediciner.

Taket, som blev pålagt när familjen Lagg flyttade in i stugan, hade efter 20 år gjort sitt. Än en gång ville Lagg ha pengar till nytt tak under hotelse, att han annars flyt-

tade till fattighuset med sin familj. Men denna gång blev svaret nej.

Det verkade inte vara mycket till inkomst att lagga kärl. Tydligen hade Anders Johan en skada i sin ena arm, vilket i perioder gjorde honom oförmögen att förtjäna sitt och familjens uppehälle. Han blev som en följetong i kommunalnämndens protokoll med pengar och säd tilldelat sig väldigt många gånger per år. Klagomål hade även inkommit till nämnden angående Laggs far Johannes. Han hade fått mycket fattigunderstöd trots att hans son Sven August Johannesson hemmansägare i Boda Nässjö socken, var i goda ekonomiska omständigheter. Sven August hade varit i Texas och staden Cana i flera omgångar. Vad han hade sysslat med där är oklart, men troligen tjänade han bra. Han tog sig namnet Jansson. I slutet av 1800-talet fick Laggs gamle far, änkemannen och fattighjonet Johannes kommunal hjälp för vård för sin ögonsjukdom. I januari 1902 fick han även pengar till ett par glasögon rekvirerade från Stockholm för 3:35. Han hade inte glädje av dem så länge då han dog i april samma år. Be-

Djurplågeri. För att ha kört med ett hästskatur, behäftadt med spatt, fick torparen A. J. Johansson i Långåsa, Barkeryds socken plikta 15 kr.

Följande notiser fanns i Smålandsposten 1898 och 1899.

Till ett upprörande djurplågeri gjorde sig häromdagen torparens A. E. Andersson från Brostugan under Långåsa i Barkeryds socken skyldig.
Han hade en sin faders häst bunden vid ett staket vid det s. k. Vedtorget i Jönköping och tilldelade med en grof piska det stackars djuret slag på slag, så att det enligt polisrapporten formligen dignade till marken.
Åtal för denna brutala förbrytelse kommer att följa.

Denna i Jönköpingsposten 1891

Han måste svära. Laggaren Aron Em Andersson i Brostugan under Långåsa, son af kronolänsman Hanell åtalats för det han den 28 Oktober å allmänna landsvägen närheten af hemmanet Bästhult öfverfallit och med en käpp misshandlat A. J. Johansson i Hulu, ålades att med ed fria sig från åtalet. Han fick anstånd med eden till den 6 Juni.

Anders Johan Johannesson med hustru Anna Lena Munter. Foto från okt. 1901.

Dottern Anna Susanna med maken Carl Axel Wilhelm Palmér från Nässjö på besök i Brostugan 1915, med barnen John Harry, Carl Axel, Ingeborg, Jean Ragnar, Karin och Olof.

Efter faderns död övertog Laggen med hustru stugan mot att betala arrende till jordägaren. Barnen hade då lämnat hemmet. Fyra av dem for till Amerika, kanske påverkade av sin farbror. Sonen Johan August lämnade hemmet 1889 och sonen Gustav 1892. Yngsta dottern Helga Maria utvandrade i november 1900. Hon var då 18 år gammal och hade med sig sin bror Aron Emil på resan.

Två av barnen stannade kvar i Sverige. Äldsta sonen Carl blev soldat under Västra Härads kompani vid Jönköpings regemente och tog då namnet Friman. Dottern Anna Susanna gifte sig 1898 och bosatte sig i Hagaryd, Nässjö.

12 dagar efter att flyttbetyget utfärdades, reste syskonen Aron och Helga Andersson med Postångaren Aristo till Hull i England. (Nummer 38 i förteckningen till höger)

Ångaren Aristo lämnar Göteborgs hamn.

Resan gick sedan vidare med tåg till Liverpool i väntan på Atlantångaren som tog dem vidare till New York.

Register utfärdat av Poliskammaren i Göteborg. Idag sökbar på Arkiv Digital.

efter utvärdare, som af understeknad befordras med Ångfartyget *Aristo* den *23* Nov. 1900 härför afgår till *Leu*

Konst-Idnr	Utvärdarens yrke och namn.	Hemort till län och socken.	Alder	Man.	Qvinn.	Summa	Bestämmelseort.
1808	Karl F. Forsberg	Skå. Bjärby	20	1	1	2	New York
1733	Amanda Benningson	Östf. Dalsörp	32	1	1	2	
	Dotter Ester		1 1/2	1	1	2	
34	Anna Falk	Boiland. Hälsunge	17	1	1	2	
35	Gustaf Anderson	Träcker	20	1	1	2	
36	Augusta Petersson	Gefle	16	1	1	2	
37	Eleonora Rehn	Jönköping	18	1	1	2	
38	Aron Anderson	Jönk. Bohkeröd	23	1	1	2	
	Syster Helga		18	1	1	2	

Johannes Andersson "Laggen" dog i maj 1919. Änkan Anna Lena levde ensam under tre år, innan hon hamnade på ålderdomshemmet i Barkeryd. Kort därefter revs stugan, som varit bebodd i drygt 70 år.

Änkan Anna Lena Munter bodde sin sista tid på Barkeryds ålderdomshem. Med på bilden är dottern Anna Susanna Palmér.

På platsen kan man idag se trappsten och grundstenar, där Brostugan en gång legat.

Anna Lena levde sina sista 7 år på hemmet, där hon avled i maj 1929.

Laggens trappsten.

Fotot är en kopia från en glasplåt från fotograf Wiklund i Nässjö. Bilden togs i hans ateljé i oktober 1901. Beställare var A. J. Johannesson i Långåsa.

Vad som förbryllar är dock att paret, som levte väldigt fattigt, är så välklätt och hustrun Anna Lena har både vigselringar och hål i öronen. En teori kan vara, att barn, som emigrerat till Amerika, skickat hem pengar, så de fick råd att förevigas på detta sätt. Men vem är då barnet på bilden? Kanske är det Anna Susannas son, Karl Axel Vilhelm Palmér, som är med sina morföräldrar hos fotografen.

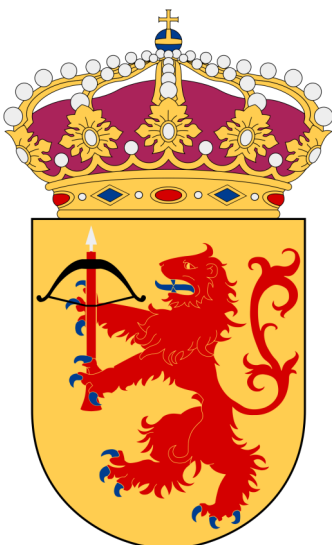

Några stenar är det som återstår av det forna husartorpet.

Ryttarna på Husartorp 54 tillhörde Livsskvadronen vid Smålands Kavalleriregemente i Eksjö.

Bildandet av regementet: Under 1500-talet härjade en upprorsman vid namn Nils Dacke i Småland. Man var missnöjd med kungens skatt- och kyrkopolitik. Dacke skaffade sig många anhängare bland allmogens bönder. Gustav Wasa slog ner detta uppror. Han insåg vilka stora brister det fanns i arméorganisationen. Dacke halshögs och hans släktingar avrättades eller sattes i fängelsehålor för att svälta ihjäl. Detta gjordes för att avskräcka de uppro-

riska smålänningarna. I ett kungabrev 1543 efter att Dacke mist livet bildades det som kom att kallas Smålands ryttare eller Kungl. Maj:ts skyttar uti Småland. Regimentet blev indelt cirka 100 år senare efter att Gustav II Adolf stupat vid Lützen. Regimentets namn har ändrats många gånger,

K4 Vapen

1822 för allra sista gången till Kungl. Smål. Husarregemente. Indelningsverket upphörde vid sekelskiftet 1900. Det skulle dröja nästan 30 år innan förbandet avsattes. Det hade haft sin mötesplats på Ränneslätt i Eksjö i nästan 400 år.

Vad menas med Indelningsverket? Försvaret grundade sig på naturhushållning. Kronans inkomster var därför inte lätt att omsätta i kontanter. Det bestämdes att bönder i utbyte av skattebefrielse skulle hålla med en soldat, hans utrustning och en bostad med tillhörande mark.

För Kavalleriet gällde dessutom för rotebönderna att hålla med häst. I början var det oftast bönderna eller deras söner, som fick ta på sig rollen som ryttare. Förolyckades ryttaren var det böndernas skyldighet att hitta en ersättare, vilket de hade max tre månader på sig att göra.

Blev böndernas förslag på ryttare godkänd? Generalmönstring hölls vart tredje år. Hela regementet synades och högst ansvarig var då generalen, därav namnet. Godkändes ryttaren approberades han. I annat fall blev han kasserad. I den första Generalmönsterrullan för år 1692 vet vi att Långåsas ägare var änkan Britta Maria Ribbing och ryttaren hette Daniel Olofsson. Inga födelseuppgifter på mannen finns och inte heller när han blev antagen. I rullan framgår bara, att hästen dog 28/5 1705 och vi antar att Daniel gick samma öde till mötes. Hästar var dyra djur. En ny kunde kosta 100 silvermynt vid denna tid. Det motsvarar ca en halv årslön för en industriarbetare 2019. De ordinarie stora hästarna (nummerhästar) fick på grund av kostnaden och svårigheter att anskaffa dem inte användas i fredstid. Då skulle de stå på stallplats och ridas 2 ggr/vecka.

Därför var en stor del av arméhästarna klippare, en liten pigg och snabb häst motsvarande en ponnys storlek.

Smålands Kavalleriregemente . Uniform ca 1709

Torpets storlek och placering. Torpen låg som regel långt ifrån själva bykärnan. I Långåsa var det beläget i gränsen mot Äng. Den lilla stugan var oftast 8 x 4 m och 7 stockar hög, ca 2 m. Tillhörande åker och äng runt omkring var till storlek så det gick att hålla en ko och en gris. I soldatkontraktet framgick vad soldaten fick av bönderna tex i form av utsäde, lån av oxar till slätter mm, men också hur många dagsverken soldaten skulle göra på gården. Vidare kom den militära ledningen på besök i slutet av mars månad vart 3:de år för att göra torpsyn. Det gällde att förhållandet mellan ryttare och rotebonde var gott. Skulle ryttaren inte få brännvinssuparna efter hemkomsten från kommenderingarna kunde han lätt ordna, så att hästen blev skadad. Det var enklast och billigast för rotebönderna att bjuda ryttaren på de dyra dropparna!

Soldatnamn. Vissa namn känns igen än idag som soldatnamn. Ni kommer kanske ihåg Rask från Konga kompani av Kalmar regemente i Vilhelm Mobergs berättelse. Det var kompanicheferna, som tilldelade rekryterna deras namn. Namnet följde sedan torpet. Soldaten skulle vara gift. Hans hustru fick sköta torpet och göra eventuella dagsverken, då han själv var utkommenderad.

Allmän Kungörelse. Information gällande möte för soldaterna, såsom mönstringar, inskrivningar m.m. skedde ifrån Predikstolen i kyrkan. Den 12/5 1807 upplästes: *Inskrivningsdag för Smål. Lätta Dragonregemente Livssquadron.*

Plats Jönköpings stad.

De rusthållare som inte betalt sina avgifter ombedes göra det omgående annars 5 riksdaler i böter.

Vidare enligt inkommande skrivelse från överstelöjtnanten Rappe blir det regementsmöte till häst med hemmavarande delen av regementet 17 dagar på Ränneslätt med början 1 juni. Rusthållarna ska proviantera både man och häst till både fram och återmarschen.

Karl XII:s krig. Långåsas sventjänare Israel Larsson fick i samband med sitt antagande genast ge sig ut i Karl XII:s krig mot Ryssland. Året är 1709. Oron var stor i Stockholm och övriga Sverige. Inget hade hörts från kungen och hans armé på flera månader. Det skulle snart visa sig att katastrofen var nära och Sveriges tid som stormakt skulle snart vara över. Några dagar efter midsommar skadades kungen och kunde inte leda attacken, utan många av våra karo-liner tågade mot en säker död.

20.000 man dog eller hamnade i fångenskap. För Israel Larsson och alla kvarlevande vid Smålands Kavalleriregemente innebar detta att de hamnade i rysk fångenskap.

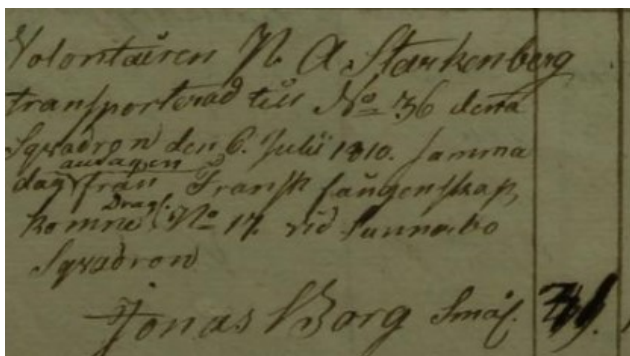
De flesta hamnade i staden Tobolsk ca 50 mil öster om Moskva. 1/4 av dessa krigsfångar kunde återvända till Sverige efter freden 12 år senare.

Svenskarna blev hånade som krigsfångar i Ryssland.

Efter slaget vid Poltava blev hela regementet uppsatt igen. 1710 blev Sven Danielsson antagen som ryttare på HT 54 i Långåsa. Han var också den förste som fick soldatnamnet Långman. I generalmönsterrullan är han antecknad död, men eftersom han inte återfinns i kyrkoböckerna, så dog troligen även han i den ryska fångenskapen. Vår kung klarade sig från att bli fångslad och flydde till Bender i nuvarande Turkiet.

Krigen mot Napoleon. Det startade i början av 1800-talet. Många av ryttarna hamnade i fångläger i Tyskland och Frankrike där de flesta miste livet. En ryttare som överlevde sin franska fångenskap var Jonas Olofsson Borg. 1810 blev han direkt efter frigivningen

antagen som ryttare för Långåsa. Han var smålänning, 180 cm lång, 31 år gammal med 14 tjänsteår bakom sig. Efter tre år dog han på husartorpet i augusti 1813. Dödsorsaken var avtyning, troligen sviter efter fångenskapen. I hans dödsruna kan man läsa följande: *Han var gift man född på soldattorpet Ekkullen i Skirö. Han var 18 år gammal när han blev dragon. Gifte sig med Stina Jonasdatter från Höreda socken. Haft 5 barn av vilka 3 överleva honom. Han var dragon i Linnaryd, Hjortsberga socken (Alvesta) när han i striden mot fransmännen blev tillfångatagen i Lübeck och förd till Frankrike. Där satt han fånge i 3½ år.*

Siste husaren. Det var Axel Valfrid Ahnström. Han hette tidigare Johansson och var son till mjölnaren på Boarps kvarn. Han blev husar vid 23 års ålder och hade sin första tjänst i Isåsa, Nässjö. Därifrån blev han 1875 transporterad till Långåsa. Drygt 20 år senare blev han pensionerad eller som det hette gratialist. Det innebar, att han erhöll en summa pengar årligen från Vadstena Krigsmannahuskassa. Som jag tidigare nämnt upphörde nu Indelningsverket och någon ny ryttare behövdes inte mer.

1904 delades husartorpets mark och den så kallade hästängen mellan dåvarande ägare av Långåsa. Det f.d. ryttartorpet blev nedplockat och återuppfört i Ribbingsnäs. Stugan kom att kallas för Axelborg. Där avled den gamle husaren Ahnström 1915 av reumatism drygt 73 år gammal.

Händelser från Långåsa kulle under 1900-talet

(efter intervju med Alf Carlsson, Långåsa)

Högst upp på Långåsa kulle finns ett gravfält. Det är i dåligt skick och länsstyrelsen har därför inte åldersbestämt det.

På toppen finns också en åker och det ska vara Götalands högst belägna odlade mark.

Enligt Alf Carlsson kunde man tidigare se Taberg, men sen en tid tillbaka skymts det av en mangårdsbyggnad i byn Berg i Malmbäck. Idag ser man däremot 20 vindkraftverk från kullen.

På 1920-talet anordnade Karl Klint två stycken hembygdsfester. Festerna var på Långåsa kulle. Klint hade också tankar på att bilda en hembygdsförening i Barkeryd men genväret i socknen var svårt.

På 1930-talet hade kyrkan i Barkeryd en stark ungdomssektion. Ett erbjudande kom till kyrkan, att de kunde få den gamla mangårdsbyggnaden i Stora Björnholmen och göra den till ungdomsgård. Kyrkoherde Magnusson och Karl Klint tog sig an detta uppdrag och började organisera flytten av byggnaden. Platsen bestämdes till Långåsa och Wirfelt upplät mark till detta. Ungdomsgården stod klar 1938.

1936 var det valår i Sverige. Arbetskommunen i Äng som då hade Holken som samlingslokal hade ordnat en talare till 1 maj på Långåsa kulle. Talaren var finansminister Ernst Wigforss och en musikkår deltog också.

Strax innan evenemanget skulle starta började det att regna. Alfs far lät dem då vara på logen hos familjen Carlsson. Alf var då endast 6 år gammal men kom mycket väl ihåg alla cyklar, som låg

överallt i dikena. Totalt var det ca 1000 cyklar.

Strax innan mötet började, slutade regnet, men man beslöt ändå att genomföra mötet på logen.

Under andra världskriget fanns ett vaktorn cirka 6-8 meter högt. I tornet fanns en kika-re och en telefon, som gick till sockenstämmans rum i Långåsa småskola. Tornet var kvar fram till nån gång på 1950-

Scouterna tänder vårelden.

let. Vårhälsningar på valborgsmässoafton har varit på kullen ända sedan 30-talet. Den som såg till, att detta blev gjort, var tidigare kantorn och skolläraren i Barkeryd, Karl Hansson. Första kören, som sjöng på kullen i detta sammanhang, var Ängs manskör ca 1937. I början var det kyrkan, som var värd för evenemanget. Därefter tog Barkeryds scoutkår över och håller fortfarande i detta populära evenemang.

Barkeryds Kyrkokör sjunger in våren.

Långåsa Ungdomsgård

På en höjd ca 325 m.ö. h. strax öster om Långåsa Kulle ligger Långåsa Ungdomsgård med en vacker utsikt över bygden. Ägare till Ungdomsgården är Barkeryd/Forsserum församling i Nässjö pastorat.

Stugan är en f. d. mangårdsbyggnad (en parstuga) från St. Björnholmen här i socknen. Huset är ursprungligen från 1700-talet. Det flyttades till Långåsa i slutet på 1930-talet av ideella krafter.

I Barkeryds socken fanns vid denna tid en mycket aktiv Ungdomskrets. De skulle ha gården för sina träffar och aktiviteter. Det var kyrkoherde Carl Magnusson, som drev på att en stuga skulle anskaffas. Carl Klint i Rödja var också en drivande kraft. Man fick kännedom om, att det gamla timrade bostadshuset i Björnholmen skulle rivas. Det hade tjänstgjort som skräpbod en tid. Man köpte huset i befintligt skick för 500 kr. De målade vävtapeterna i storstugan, skåp, soffor, byråar, stolar och ekkista m.m. ingick i köpet. Det var sockenborna själva som plockade ner, flyttade och byggde upp huset. Stugan är knuttimrad med rödmålad

locklistpanel, tidstypiska gamla spröjsade fönster och en dubbeldörr med en rad av glasrutor ovan. Dörren sägs komma från Rödja 1:4. En halvcirkelformad stentrapp av stora naturstenar pryder ingången. Stugan innehåller en storstuga, två kamrar och ett kök. Alla rummen har öppna spisar enligt gammal modell. Köket är numera något moderniserat. El och vatten har dragits in liksom elvärme. Andra våningen inreddes som förråd och ett rum för slöjdarbete.

I storstugan finns det några ursprungliga målade vävtapeter kvar. Dessa har efterliknats av kyrkomålaren Bruno Håkansson i Barkeryd på övriga väggar. Bruno har färgsatt och målat allt inomhus enligt gamla traditioner, som han funnit i Barkerydsbygden eller i det gamla huset. I den östra kammaren kan man se gamla väggmålningar, som är skänkta från en gård i Vallstorp. Målningarna ska vara gjorda av en känd konstnär Frans Johan Roselli (1833-1868) från Rosan i Eksjö socken. Lejonmålningen är av Bruno Håkansson.

Det stora bordet i storstugan kommer från den gamla kommunalsalen i Barkeryd. Pinnstolarna är från Måsviks skola. Väv-tapeten i förstugan kommer från Erikstorp.

Ungdomsgården ligger på mark, som skänkts från Wirfelts gård i Långåsa.

Båda motiven är väggmålningar som finns i byggnaden.

Biskop Yngve Brilioth invigde Ungdomsgården 1940. Då planterade han också tillsammans med kyrkoherde Magnusson en ek, Tyvärr är den borta idag 2019. En vacker klockstapel beklädd med ekspån finns. Den kom till år 1943. Det berättas att kyrkoherde Magnusson byggde upp ett altare ute på gården av björkstammar och sälghvistar samt reste ett kors gjort av björkstammar strax invid stenen och tallen norr om stugan. Detta finns inte kvar, men ett nytt har byggts upp.

En flaggstång pryder också den vackra platsen. Det hör till, när man har samlingar på Långåsa kvällstid, att man slutar med att hala flaggan och sjunga nationalsången.

År 1943 bildades Barkeryds scoutkår och Ungdomsgården har sedan dess varit deras samlingsplats vid många års samlingar och träffar.

Barkeryds Hembygdsförening hade sina första hembygdsfester på Långåsa Ungdomsgård under 1960-talet. Idag används den vackra gården av Barkeryds scoutkår samt av Barkeryds församling för sommar-gudstjänster, lördagskvällar m.m.

På Valborgsmässoafton är det för många av traktens folk tradition att bese elden, höra vårsångerna och vårtalet på Långåsa Kulle och sedan vandra ner och upp till Ungdomsgården för fika och andra festligheter. Kvällen avslutas med ett mäktigt fyrverkeri. För dessa arrangemang står scoutkåren.

Till Ungdomsgården hör ytterligare två byggnader. En vedbod med utedass som ursprungligen är en gammal ängslada. Den kommer från Johan Anderssons gård i Sjöeryd. Alarps och Boarps gamla kyrkstall ifrån Barkeryd ligger utanför tomten och har inretts med sittplatser för servering.

Källor: Intervjuer med Inger och Invar Wirfelt, Långåsa, som under många år ansvarat för Ungdomsgårdens skötsel. Barkeryds kyrkoböcker. Fovelinsläkten av Palmgren. Frälsegodsens i Sverige under Storhetstiden, Almqvist.

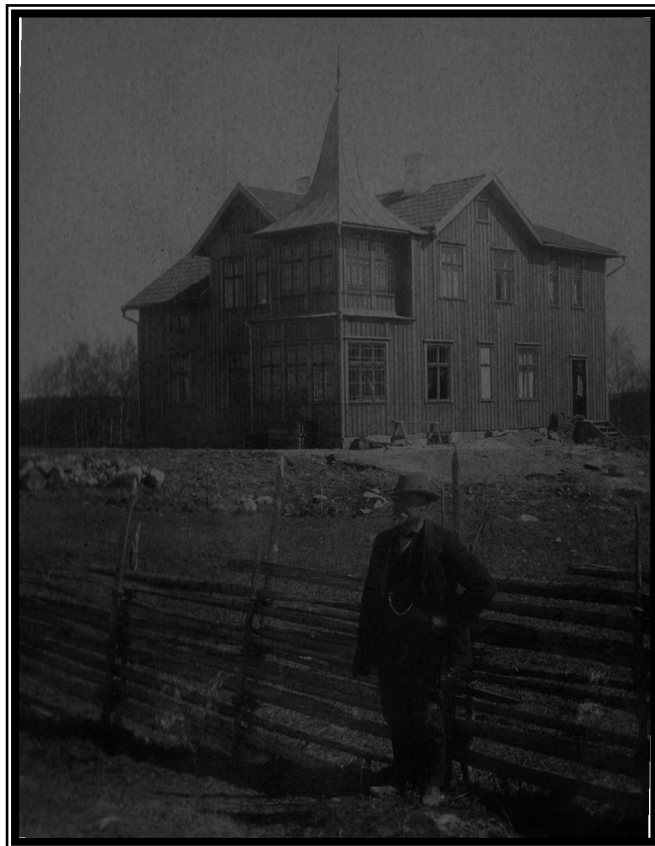
Tomas berättar om Långåsa kulle. I bakgrunden syns Ungdomsgården.

Högåsa.

I början på 1900-talet lades indelningsverket ner. Långåsa Husartorps mark delades då upp på de två gårdarna. Torpets mark hade haft gräns i norr till byn Äng. I Äng hade ett glasbruk etablerats. Det hade flyttats från Sund i Järnsås socken. Det stod klart 1914. Glasbruket anlades i Äng på grund av järnvägen, som hade dragits fram på 1860-talet. Behovet av bostäder var stort.

Axel Gustafsson såg detta. Han byggde ett hus invid gränsen till Äng. Det blev ett vackert tornhus. På sikt var huset tänkt som ett undantag, när nästa generation tog över lantbruket på gården. Huset stod klart 1914 och fick namnet Högåsa.

Disponenten till glasbruket hade inte hunnit med att flytta sitt hus Miniola från Sund, när glasbruket stod klart för att sätta igång 1914. Han hyrde tornhuset Högåsa av Gustafsson. Disponenten Isak Ferdinand Strand född 1872 i Habo i Skaraborgs län var skild. Han flyttade in 1916 med sina två döttrar. Döttrarna hette Anna Maria Fulvia född 1903 i Habo och Ingrid Elisabeth född 1906 i Järnsås. Med familjen följde en tjänarinna för att sköta Strands hushåll. Familjen bodde kvar till i september 1918. Sedan hyrde flera s.k. stationskarlar med familjer Högåsa, innan Axel och Hulda Gustafsson flyttade in. De bodde sedan i sitt tornhus till sin död. Därefter såldes huset till Lundberg från Topperyd i Forserum. Sedan har huset haft flera ägare.

Axel Gustafsson framför sitt nybyggda undantag Högåsa.

Nästa hus, som byggdes, var **Karlsborg** mitt emot Högåsa. År 1917 inflyttade köparen Karl Henning Johansson med sin hustru Anna Andersdotter och dottern Hanna. De kom från Kynholmen. Johansson hade varit körare vid Kynholmens kvarn och såg. Hanna gifte sig med godsägare Elof Bergström. I Bergströms, som Karlsborg därefter kallades i folkmun, hyrde bl.a. landfiskalen Lanz en tid på andra våningen.

1950 byggde folkskolläraren vid Långåsa folkskola Ragnar Svenlid med fru Maria en villa i Högåsa. Villan fick namnet **Björkåsa**. De hade barnen Gunilla och Birger.

Även småskollärarinnan Anna Andreasson och snickaren Albert Andreasson byggde hus i Högåsa. Året var 1953. Huset kallade de för **Bergsätra**. I Bergsätra bodde sedan familjen Bertling i många år.

Långåsa (Ängs) småskola

Foto från boken Barkeryds Folkskolor 1842-1942.

Barnen, som står i förgrunden, är tvillingarna Ernst och Eva Sorge-Schiller. De kom 1940 till Långåsa som fosterbarn från Tyskland. De var födda 1929 i Österrike. Ernst togs omhand av Sigrid och Gustav Carlsson och Eva av Anna och Albert Andreasson.

Befolkningen ökade i Äng och barnkullarna växte. Långåsa skola blev för liten och krav ställdes att en småskola skulle inrättas. Kommunalstämman beslöt att en skola med två salar skulle uppföras med en lärarbostad på andra våningen.

Platsen blev för denna i Högåsa, som området av Långåsa i gränsen mot Äng nu kallas. Skolan fick namnet Långåsa Småskola och stod färdig 1920. Första lärarinnan hette Anna Johansson. Hon var kvar tills hon gick i pension 1932. Skolan användes t.o.m. läsåret 1956-57 då en ny skola i samhället Äng togs i bruk.

Småskolan ca 1940. Närmast katedern från v: Alf Carlsson, Långåsa.

Långåsa småskola, klass 1-2.

Lärare: Anna Andreasson

Elever stående: Linnea Karlsson, Siv Birgersson, Barbro Björkman, Gunvor Karlsson, Gunvor Granath, Ing-Britt Einarsson, Vera Pettersson och Gerd Sundal.

Elever sittande: Åke Nyman Gevid Bertling, Bengt Lund, Gösta Eskilsson, Eje Johansson och Göran Andersson.

I den vänstra bänkraden , klass 1, från vänster: Ing-Britt Einarsson, Gunvor Karlsson, Håkan Hägg, Irené ?, Barbro Björkman och Gunvor Granath.

I högra bänkraden klass 2, från vänster: Ulla-Britt Björkman, Karl-Erik Hagström och Göran Pettersson.

Långåsa Småskola/Högåsa skola, kommunalsalen. läsår 1951-52.

Lärare: Anna-Stina Jönsson

Elever stående: Gunnar Molin, Berit Ljunggren, Margit Karlsson, Laila Antonsson, Inger Vesterlund, Gunnilla Svenlid, Inger Lanz, Ulla Larsson, Ros-Marie Vesterlund, Bengt Ekman, Bo Larsson Håkan Björkman och Reinert Andersson.

Elever sittande: Astrid Karlsson, Ingvar Karlsson, Nils Svensson, Gunnel Andersson, Eva Birgersson, Ebert Löv och Ingvar Johansson.

Pigor och drängar i Långåsa.

Foto från 1920-talet framför
Långåsa folkskola.

På kortets baksida stod följande namn:

Axel, Weimar, Elna, Joel,
Elsa, Albert och Gustav.

Småskollärarinnan

Anna Charlotta Jonsson

Andreasson.

Fröken, som skolbarnen titulerade henne, var född i Lenhovda socken i Kronobergs län 1896. Hennes föräldrar var filaren på Sävsjöström Oluf August Jonsson. Modern hette Matilda Henriksdtr. Båda föräldrarna var födda i Kalmar län. Anna var 7:e barnet i syskonskaran, som bestod av 6 flickor och 3 pojkar. Samma år som Anna Charlotta föddes flyttade familjen till Orrefors och året efter till Wexjö stadsförsamling. År 1915-16 genomgick Anna seminariet till småskollärare i Halmstad. Hon var då ca 19 år. Anna fick sin första tjänst som lärare i Karlstad i Värmland. Där undervisade hon i tre år, innan hon kom till Barkeryds socken som ordinarie lärare vid Gransängs folkskola, som var en B2 skola för årskurs 1-6.

I en B2 skola togs eleverna emot endast vart annat år. Under Annas första år i Gransäng var skolsalen inhyst i en av gårdarna i byn.

I början av 1920-talet flyttades skolhuset i Spånarp till Gransäng.

Anna var nog en ganska modern lärare. Hon var mycket omtyckt av både barn och föräldrar. Hon skaffade moderna skolböcker. Hon gjorde skolresor med barnen bl.a. en tågresa till Wexjö med besök i domkyrkan.

Under 1900-talets första hälft var det inte vanligt att kvinnliga lärare gifte sig. De skulle endast ägna sig åt de barn, som hon satts att undervisa, ansågs det.

Men Anna träffade snickaren Albert Andreasson och kärlek uppstod. De gifte sig 1924. De bosatte sig i Skolhuset i Gransäng. Albert Andreasson var upp vuxen på torpet

*Småskollärarinnan
Anna Andreasson
tjänstgjorde
i Högåsa
småskola
1933- 1957.*

Stubben under Gransängs Kronogård. Anna och Albert fick en dotter 1927.

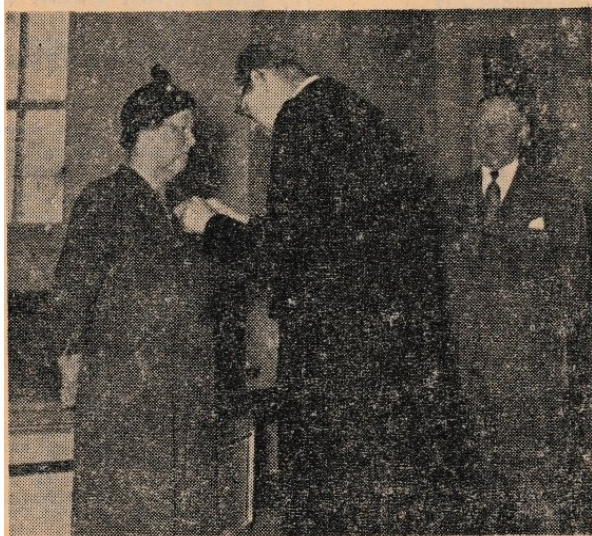
Hon fick namnet Kerstin. Eftersom både Anna och Albert tillhörde frikyrkorörelsen, hade de gift sig borgerligt och därför döptes dottern av en frikyrkopastor i Nässjö.

I Gransäng stannade Anna till 1 juli 1933, då hon fick ordinarie småskollärarebefattning vid Ängs skola i Högåsa med undervisning i klass 1 och 2. Där undervisade Anna också flickorna, som gick i klass 3-6 i Långåsa Folkskola, i syslöjd. Slöjddundervisningen övertogs så småningom av Maria Svenlid.

Anna hade flera systrar, som också hade utbildat sig till småskollärare. En av dessa var Maria Elisabeth. Hon flyttade in från Sundsvall hos Anna och Albert 1934. Efter ett tag står hon som missionär och att hon vistas i Kina. Maria är fortsatt skriven i Skolhuset i Högåsa, men år 1936 på juldagen står det antecknat i kyrkoboken att hon är död av tyfus i Kina.

Anna och Albert Andreasson tillhörde Ängs missionsförsamling, där Anna var församlingens organist under många år.

Trotjänare i Barkeryd medaljerad

Kyrkoherde Arthur Adolfsson fäster här medaljen på lärarinnan Anna Andreasson i Äng vid söndagens barn gudstjänst i Barkeryds kyrka.

1956 hedrades i Barkeryds kyrka småskollärarinnan Anna Andreasson med medalj för trogenlärartjänst inför sin pensionering.

Bergsätra. Byggår 1950. Foto från Sveriges Bebyggelse.

Några år tidigare hade Anna och hennes Albert byggt villan Bersätra i Högåsa. Där bodde de resten av sina liv. De är begravda på Barkeryds nya kyrkogård.

Högåsavallen.

Högåsa intill vägen mot Mällebo och mitt emot f.d.småskolan har Ängs Sportklubb anlagt en idrottsplan. Området innehåller fotbollsplan och tennisplan. Ett hus för omklädning och gemenskap finns där också.

Min älskade Livskamrat
och allas vår käre

Alf Carlsson

* 15 september 1930

har idag lämnat oss i sorg och saknad.

Långåsa 22 december 2020

IRENE

Gunvor och Östen

Lars och Lillemor

Evert

Helena, Magnus, Claes med familjer

*Mödans dag är slut och stilla sörjer gården
Tysta sväva minnena på stigarna Du gått
Det går en hymn från markerna som stått Dig nära
Det går ett tack, ett hjärtats tack från Dina kära
Det finns så många spår i sanden
spår av fliten, gärningen och handen
Runt kring vår väg möter vi Dina spår,
varhelst vi går.*

Tack för alla fina minnen att förvalta!

Innan sammanställningen var klar med detta häfte, fick vi vetskap om att Alf Carlsson avslutat sina dagar. Vi valde därför att ta med följande minnessidor.

■ **Alf Carlsson, "Alf i Långåsa"**, Långåsa/Barkeryd En hembygdens tjänare och förespråkare har gått ur tiden, "Alf i Långåsa" är död. När vi hörde att Alf hade blivit inlagd på lasarett, kunde vi inte ana att han inte skulle återvända hem igen. Men nu blev det hans sista resa i detta livet och vi sörjer med hans fru Irene och övrig släkt. Vi begränsar oss här till det Alf har betytt och gjort för sin hembygd, naturligtvis hans stora intresse för Barkeryds hembygdsförening, som han var med att bilda 1963. Han var dess ordförande under hela 43 år och därefter dess hedersordförande. Under de år Alf var ordförande, var han med att införskaffa det som nu är vår hembygdsgård, Nytorp Erikstorp 1:2. Detta

skedde 1969 då fastigheten blev till salu. Frälsningsarmén i Nässjö hade under ett antal år haft verksamhet där. 1970 flyttade hembygdsföreningens verksamhet dit. Nu började en expansiv tid på hembygdsgården. Ett lantbruksmuseum byggdes, visserligen inte i föreningens regi, utan paraplyorganisationen för samtliga hembydsföreningar i Nässjö kommun. Hembygdrådet, som Alf var med att initiera 1971, beslöt att bygga och förlägga detta till just Barkeryd. Lantbruksmuseet invigdes 1976. Gården berikades med ytterligare två byggnader, "Setha stugan" 1977 och "Källeryds stugan" 1982. I detta arbete var Alf den store pådrivaren. I "Källeryds stugan" skapades ett emig-

rantmuseum, som kom att bli ett av Alfs "skötebarn". Från hans släkt kommer Sven Magnus Svensson, som emigrerade och kom att bli en av Texas rikaste innevånare. Det de flesta som vet vem Alf var och förknippar honom med, är sannolikt hembygdsfesterna. Han var under hela sin ordförandetid dess "general". Iklädd sin gröna hembygds-skjorta med tillhörande slips, invigde han festerna med en "fanfar" till mångas förnöjelse. När vi ser tillbaka på föreningens utveckling under Alfs tid som ledare, kan vi inte nog understryka den betydelse han haft och med tacksamhet behåller vi minnet av en stor hembygdsälskare och vän. Vi önskar Alf - vila i frid!

Barkeryds Hembygdsförenings styrelse genom Samuel Palmblad

Tidningsartikel publicerad i Smålands Dagblad 29 december 2020, författad av Josef Rydén.

Alf i Långåsa var en genuin hembygdsvän – blev 90 år

NÄSSJÖ Alf Carlsson, Barkeryd – ofta kallad Alf i Långåsa – har vid 90 års ålder avlidit efter en kort tids sjukdom.

Som bonde brukade Alf Carlsson och hans hustru Irene den gård i Långåsa som gått i arv under flera generationer. Men vid sidan av lantbruket engagerade han sig i en rad olika samhällsaktiviteter.

Under flera år var han ledamot i Nässjö kommunfullmäktige för Centerpartiet och deltog även i nämnder och styrelser. Han var även verksam med många kyrkliga uppgifter, sjöng i kyrkokören och satt ordförande i församlingens kyrkofullmäktige och kyrkoråd.

Som ombud för det som nu heter Länsförsäkringar Jönköping blev han väl förtrogen med bebyggelsen och människorna i Barkeryd och kringliggande socknar.

Sin största inlevelse ägnade han den folkrörelse som vi brukar kalla hembygdsvänerna. Där verkar man i lokalsamhället, och Alf Carlsson inledde sin bana på det planet när Barkeryds hembygdsförening – på initiativ från kyrkofullmäktige – grundades 1963.

Under 43 år var han ordförande i föreningen och 1969 deltog han när man förvärvade den fastighet som skulle bli föreningens hembygdsgård. De stora hembygdsfesterna i Barkeryd första söndagen i augusti är en tradition som Alf under 46 år var den givne ledaren för.

Med sin starka stämma har han presenterat ekipagen och personerna som vid festens början tågat in på hembygdsgården i en lång kortege som illustrerat årets historiska tema.

Alf Carlsson tillhörde en släkt med många USA-emigranter. Den förste av dessa var Sven Magnus Svensson, som redan 1836 utvandrade och hamnade i Texas, där han grundade flera stora rancher.

Dit lockade han många unga män och kvinnor från Barkeryd och kringliggande socknar för att, mot fribiljett över Atlanten, arbeta vid hans rancher minst ett år. Barkeryds hembygdsförening etablerade kontakt med Texas-svenskarnas ättlingar, som ledde till ömsesidiga besök.

Ofta kom en grupp av dessa till Barkerydsfesten och hade ibland med sig sin senaste lucia, som Alf till publikens applåder fick välkomna på scenen med en kram.

”Vi är väldigt stolta över verksamheten i Barkeryds hembygdsförening”, brukade Alf Carlsson, ”Alf i Långåsa” säga med all rätt. I 46 år var han ordförande i Barkeryds hembygdsförening. Hembygds museet är en mönsteranläggning och stor publikdragare. Hembygdsfesterna brukar samla över 1 000 personer.

FOTO: ARKIV

På Alfs initiativ anordnades ett emigrantmuseum i en av stugorna på hembygdsgården. Hans engagemang för utvandrarhistorien medförde att han tilldelades en medalj av Emigrantinstitutet i Växjö.

Nästa steg inom hembygdsvänerna tog Alf Carlsson när han blev ordförande för Nässjöbygdens hembygdsråd, det samarbetsorgan som 1971 bildades för alla hembygdsföreningar inom Nässjö då nya storkommun.

Hembygdsrådet beslöt bland annat att skapa ett lantbruksmuseum, som Barkeryds hembygdsförening upplät mark till inom sin hembygdspark. Som ordförande i museets styrelse skulle Alf Carlsson vårda Lantbruksmuseet som sitt skötebarn livet ut. Där visade

han lantbrukets redskap genom tiderna för tusentals besökare, från skolklasser till turistgrupper.

Ännu ett steg tog han när han kom med i styrelsen för Jönköpings läns hembygdsförbund, där han var ordförande under 14 år. Och även på hembygdsvänernas riksplan kom Alf Carlsson att engagera sig.

Med sina kunskaper om försäkringsbranschen var han med om att bilda den så kallade hembygdsförsäkringen, som föreningarna inom Sveriges hembygdsförbund nu är anslutna till. Han kom också under ett antal år att leda förbundets valberedning, ett uppdrag som han skötte med den äran och som gjorde honom själv till hedersmedlem.

För mig har Alf Carlsson blivit en nä-

”
För många lämnar Alf ett stort tomrum efter sig.

ra vän, sedan vi träffades första gången 1971, när Nässjöbygdens hembygdsråd bildades och han blev ordförande och jag sekreterare.

Under hundratals långa telefonsamtal har vi kläckt idéer och smidit planer för arbetet i våra hembygder. Snart nog fick jag också lära känna hans hustru Irene, vilket medfört att jag fått njuta av deras generositet vid många måltider i Långåsa, med lunch och kaffe på meny och samtal som spred en trivsamt atmosfär.

För många lämnar Alf ett stort tomrum efter sig. Sorgen delar jag med hans maka Irene, hennes syskon med familjer och många vänner i en vid cirkel med Långåsa i centrum.

Josef Rydén

